

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького
Освітня програма	5278 Економіка довкілля і природних ресурсів
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	5278
Назва ОП	Економіка довкілля і природних ресурсів
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Пушкар Тетяна Андріївна, Петришин Олександр Олександрович, Штулер Ірина Юріївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	05.10.2021 р. – 07.10.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://bit.ly/2XdmbdP>

Програма візиту експертної групи <https://bit.ly/3os4isZ>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП «Економіка довкілля і природних ресурсів» у Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають критеріям 1-9, а виявлені недоліки не є суттєвими. Вагомим моментом є урахування адміністрацією рекомендацій, отриманих за результатами попередньої акредитації, та наявність бажання щодо вирішення наявних проблем. Загальне враження про ОП є позитивним. Цілі ОП узгоджені із місією та стратегією розвитку ЗВО. Науково-педагогічні працівники, задіяні на ОП, мають належний рівень академічної та професійної кваліфікації, викладачі підвищують свою професійну майстерність. Матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення є достатніми для досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. Сформовані та реально працюють механізми комунікації із роботодавцями. Існує практика долучення роботодавців як до організації освітнього процесу, так і до перегляду та оновлення ОП. ЗВО має сформоване бачення подальшого розвитку та удосконалення ОП. Беручи до уваги цілісність встановлених фактів та їх контексту, принципи поваги до автономії закладу, врахування контексту та позицій стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості ОП та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, що підтверджується виправленням зауважень отриманих під час попередньої акредитаційної експертизи, ЕГ вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності ОП за усіма критеріями при наявності недоліків, що не є суттєвими та можуть бути усунені найближчим часом.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Цілі ОП визначаються з урахуванням тенденцій розвитку регіонального та галузевого контексту 2. Встановлено факт співпраці ЗВО з представниками бізнесу та органами місцевої влади та Львівською Аграрною палатою, Асоціацією фермерів та приватних землевласників Львівської області 3. Представники бізнес-спільноти, органи місцевої влади запевнили ЕГ у необхідності фахівців спеціальності «Економіка» даного рівня вищої освіти для регіону. 4. Широке залучення здобувачів та студентського самоврядування до організації конкурсів Шевченківські читання, дні Миколая 5. Наявність у ЗВО останньої версії платформи Moodle та її активне використання учасниками освітнього процесу дозволяє суттєво оптимізувати організацію навчання в умовах карантинних обмежень. 6. На ОП викладають висококваліфіковані викладачі, сфера наукових інтересів яких є предмет викладання начальних дисциплін. 7. Існують можливості академічної мобільності для НПП та здобувачів ОП. 8. Університет володіє необхідним програмним забезпеченням для перевірки текстів на плагіат («StrikePlagiarism»). 9. Викладачі ОП мають відповідність за освітою, професійною та академічною кваліфікацією. 10. Освітнє середовище задовольняє вимоги здобувачів освіти та трудового колективу, і дозволяє вести освітню, наукову та дозвільну діяльність (просторі приміщення, облаштовані аудиторії, актові та конференційні зали тощо). 11. Наявний високий рівень матеріально-технічного оснащення, що забезпечує безперервний навчальний процес за ОП та можливість додаткового використання техніки студентами та науково-педагогічними працівниками. 12. Наповнена науково-методична база, налагоджений доступ до бази даних та каталогів через електронну читальну залу, вільний доступ до наукометричних баз 13. Високий рівень служби психологічної підтримки. 14. Потужна співпраця і міцний зв'язок між відділами університету, а також із зовнішніми стейкхолдерами. 15. Зручний для орієнтації та пошуку інформації офіційний веб – сайт Університету.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. ЗВО не наведено аргументів, що підтверджують врахування досвіду аналогічних програм іноземних ЗВО при формуванні даної ОП; 2. Відсутність в проектній групі представників студентського самоврядування та випускників. 3. У ЗВО існують певні обмеження формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, які пов'язані з наявністю вимог до мінімальної кількості здобувачів в група з вивчення дисциплін вільного вибору. 4. У робочих програмах з навчальних дисциплін у якості рекомендованої літератури превалюють застарілі джерела та майже немає іноземних та електронних джерел. 5. Недостатність у дотриманні санітарно-епідеміологічних норм; Відсутність достатньої кількості утилізаційних баків на території закладу вищої освіти. 6. У змісті ОП наявна недостатня кореляція ПРН ОК практичної підготовки (аналітично-дослідницька практика) із змістом практичної підготовки ПРН розподілені так, що аналітично – дослідницька практика спрямована на досягнення лише двох ПРН. 7. Низький рівень популяризації серед здобувачів ОП неформальної освіти. 8. Відсутність спеціалізованого програмного забезпечення економічного спрямування. Рекомендації ЕГ: 1. Під час покращення ОП врахувати досвід аналогічних іноземних ОП, практики іноземних закладів вищої освіти у сфері економіки та бізнесу, що дозволить сформулювати сучасні компетентності та вдосконалити ОП. 2. Систематизувати та формалізувати залучення та представників студентського самоврядування та випускників до процесу перегляду ОП, 3. Доопрацювати процедуру формування індивідуальної освітньої траєкторії для здобувачів вищої освіти за умови наявності малокомплектних груп. 4. Забезпечити процедуру системного оновлення робочих програм навчальних дисциплін з урахуванням сучасних наукових трендів та наповнити блок рекомендованої літератури актуальними українськими та іноземними науковими джерелами та інтернет-ресурсами, що видані протягом п'яти останніх років. 5. Посилити дотримання санітарно-епідеміологічних норм (використання індивідуальних засобів захисту, температурний скринінг, журнал реєстрації відвідувачів ЗВО тощо). Встановити утилізаційні баки, в тому числі, для засобів індивідуального захисту на час пандемії. 6. Розширити кількість ПРН, досягненню яких сприяє практична підготовка, а також узгодити їх із змістом практики. 7. Посилити рівень інформування та популяризації серед здобувачів заходів неформальної освіти та процедури перезарахування їх результатів. 8. Використовувати в ході освітнього процесу спеціалізоване програмне забезпечення.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

У Статуті Університету <https://bit.ly/3DqkBVk> (який розміщений на офіційному сайті ЗВО) наведено: загальні положення; повноваження МОН України; завдання, права та обов'язки Університету; структура Університету; права та обов'язки ректора Університету; управління Університетом; громадське самоврядування в Університеті; студентське самоврядування в Університеті; наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність; права та обов'язки учасників освітнього процесу в Університеті; міжнародне співробітництво; майно та фінансово-господарська діяльність Університету; порядок внесення змін та доповнень до статуту; порядок реорганізації та ліквідації Університету. Стратегія Університету розміщена на офіційному сайті <https://bit.ly/2YyVtN9> та визначає місію ЗВО як "створення та надання освітніх та наукових послуг для нинішнього та майбутніх поколінь на засадах прийнятності традицій та інновацій задля забезпечення поступального розвитку України". Стратегія розвитку ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького була затверджена у грудні 2020 року на 2021-2030 роки. У Відомостях СО визначено «Цілі ОП полягають у підготовці фахівців з економіки, з відповідними компетентностями направлені на розв'язування складних економічних проблем, раціоналізації і ефективного використання природних ресурсів». Метою ОП є «Забезпечення підготовки конкурентоспроможних на ринку праці та висококваліфікованих фахівців, які усвідомлюють значущість екологізації виробництва для розвитку економіки, володіють загальними та професійними компетентностями в сфері економіки довкілля та природних ресурсів і здатні оперативно реагувати на нагальні потреби економічних суб'єктів з урахуванням екологічного імперативу». Слід констатувати, що цілі ОП в цілому відповідають місії та стратегічним орієнтирам розвитку ЗВО. Загалом мета та цілі ОП дозволяють виявити її унікальність.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

До складу робочої групи, що здійснювала підготовку ОП у редакції 2021 року, окрім працівників ЗВО входили представники від: роботодавців (Кільган І. С. голова фермерського господарства "Кільгана Івана Степановича") та здобувач вищої освіти (Крут Т.І.). В той же час ЕГ рекомендує до складу розробників програми включити випускників ОП та представників студентського самоврядування. Також на ОП 2021 було отримано три схвальні рецензії від роботодавців: Я. Кардаш, Л.В. Гончаренко, І. Вуйцик. Рецензенти були присутні на зустрічах з ЕГ, вони підтвердили факт урахування їх пропозицій щодо покращення ОП. Проте в рецензії Я. Кардаш (<https://bit.ly/3BtsEQN>) згадується виконання курсових робіт, котрих нема в ОП. Цілі ОП побудовані з урахуванням думки здобувачів, випускників і роботодавців, що підтверджувалося під час онлайн-зустрічей із різними фокус-групами та протоколом №1 від 10.02.2020 р. спільного засідання навчально-методичної комісії за спеціальністю «Економіка та роботодавців, отриманими на запит ЕГ. В обговоренні та удосконаленні ОП взяли активну участь науково-педагогічні працівники, студент ЗВО, роботодавці та випускники. Зокрема, І.М. Вуйцик зауважив на важливості вивчення іноземної мови та збільшення часу на вивчення дисциплін, які формують компетенції, що впливають на підвищення економічної ефективності господарювання; І.С. Кільган акцентував на необхідності врахування екологічної складової господарювання сільськогосподарських суб'єктів для підвищення конкурентоспроможності вітчизняної аграрної продукції на зовнішніх ринках. Усі пропозиції було враховано. У процесі доопрацювання ОП у 2021 році було враховано також зауваження експертів Нацагентства та ГЕР щодо можливостей вільного вибору дисциплін, кількістю ПРН загальногосподарського змісту за дисциплінами тощо.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Оцінка відповідності цілей ОП та ПРН тенденціям розвитку спеціальності та ринку праці дозволяє стверджувати, що цілі ОП загалом містять низку професійних акцентів щодо здійснення аналітичної, діагностичної та управлінської діяльності з використанням знань з економіки довкілля, і природних ресурсів, ресурсозбереження, екологізації діяльності господарюючих суб'єктів. Зазначена відповідність забезпечується досягненням ПРН визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Однак,

ЗВО не надав переконливих доказів щодо достатності ПРН визначених Стандартом для відображення галузевого аспекту. ЕГ рекомендує включити до переліку ПРН такі, які відобразатимуть унікальність ОП. Інформацію про потреби ринку праці ЗВО отримує від стейкхолдерів, зокрема: Департаменту агропромислового розвитку ЛОДА, Асоціації фермерів та приватних землевласників Львівської області, Львівської аграрної палати, ПП «Торговий дім МАНЯВІЯ», ФГ «Кільган І.С.». За інформацією гаранта, досвід низки провідних вітчизняних ЗВО був вивчений у процесі доопрацювання ОП у 2020 році, зокрема це: Приазовський державний технічний університет (ОК «Економіка довкілля та природокористування» та ОК «Економіка землекористування»), Національний університет водного господарства та природокористування (ОК «Моделювання та програмування системних характеристик в еколого-економічній сфері» та ОК «Економічний аналіз інвестиційних проектів»), Волинський національний університет імені Лесі Українки (ОК «Економіка природокористування» та «Економіка ресурсозбереження»). ЕГ переконатася у наявності цих ОК у ОП. Щодо урахування досвіду іноземних ЗВО, то за інформацією представника відділу міжнародних зв'язків Палич О.В, це здійснюється за рахунок співпраці з іноземними ЗВО та участю в міжнародних проектах Erasmus+. Проте, останні 2 роки такі приклади у зв'язку з пандемією відсутні. На сайті ЗВО представлено перелік ВУЗів-партнерів (<https://bit.ly/3ocXXl4>), проте незрозуміло за котрими саме напрямками відбувається співпраця за цією ОП. На сайті ЗВО також представлено Стратегію міжнародної діяльності, зокрема у рамках угоди про співпрацю підписано "Лист про наміри" з Національним агентством академічних обмінів (NAWA) (<https://bit.ly/3Dswnyx>)

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Аналіз силабусів і робочих програм навчальних дисциплін дав змогу зробити висновок, що за їх змістом ОП відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня, галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 051 «Економіка». А саме, перелік загальних та спеціальних компетенцій, ПРН повністю співпадає зі вказаним Стандартом. Жодних доповнень до загальних чи спеціальних (фахових, предметних) компетентностей чи ПРН ОП не містить. Також ОП виконує вимоги, визначені у Національній рамці кваліфікацій. Усі компетенції та ПРН забезпечуються обов'язковими ОК. Також у «Передмові» ОП вказано, що «...розроблена на основі ГАЛУЗЕВОГО стандарту вищої освіти...», проте ГАЛУЗЕВОГО чи ПРОФЕСІЙНОГО Стандарту за цією галуззю знань не розроблено. Ймовірно розробники програми мали на увазі Стандарт вищої освіти України.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. ОП «Економіка довкілля та природних ресурсів» має чітко сформульовані цілі, які корелюють зі статутом ЗВО та стратегією його розвитку. 2. В обговоренні змін до ОП залучені здобувачі освіти та роботодавці, а їх пропозиції враховано, що підтверджено відповідними документами. 3. Тісні зв'язки з роботодавцями та практиками, що забезпечує урахування їх позицій при визначенні цілей та ПРН. 4. Співпраця з вітчизняними і закордонними ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

1. Серед розробників ОП не представлено випускників ОП та студентського самоврядування. ЕГ рекомендує включити до складу розробників програми випускників ОП та представників студентського самоврядування. 2. ЗВО не надав переконливих доказів щодо достатності ПРН визначених Стандартом для відображення галузевого аспекту в ОП. ЕГ рекомендує включити до переліку ПРН такі, які відобразатимуть галузевий аспект, що дозволить підтвердити унікальність ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі ОП в цілому відповідають місії та стратегічним орієнтирам розвитку ЗВО. ПРН не відображають галузевого аспекту ОП, що відповідно, недостатньо охарактеризованої унікальності. Позиції основних стейкхолдерів та інших зацікавлених сторін при визначенні цілей та ПРН за ОП враховані, зокрема слід акцентувати на урахуванні

рекомендацій експертів Нацагентства та ГЕР. Цілі ОП урахують тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, урахування регіонального контексту здійснюється за рахунок налагодження зв'язків з практиками. ОП в цілому дозволяє досягти результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 051, проте ЕГ рекомендує включити до переліку ПРН такі, які відображатимуть галузевий аспект, що дозволить підтвердити унікальність ОП. Ураховуючи викладене, ЕГ вважає, що ОП відповідає вимогам критерію 1 з недоліками, які можна вважати несуттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП, яка представлена, становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає Закону України «Про вищу освіту» (п.5 стаття 5) і Стандарту вищої освіти для спеціальності 051 «Економіка» другого (магістерського) рівня. ОП включає обов'язкову частину в обсязі 63 кредити ЄКТС (що становить 70 % від загального обсягу) та компоненти самостійного вибору здобувачів вищої освіти (вибіркові навч. дисципліни) в обсязі 27 кредитів ЄКТС, (що становить 30 % від загального обсягу), що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» (п.15 стаття 62). ОК обов'язкової частини забезпечують досягнення загальних і фахових компетентностей, які визначено Стандартом вищої освіти для спеціальності 051 – Економіка другого (магістерського) рівня (таблиця 7. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП). Порівняно із попередніми редакціями ОП, в представленій ОП було збільшено обсяг кредитів ЄКТС вибіркової частини. В ОП 2019 року такий обсяг складав 23 кредитів ЄКТС, попередній редакції програми 2020 р. – 25 кредитів ЄКТС. Дисципліни вільного вибору уніфіковано за кількістю кредитів ЄКТС. Кожна з них складає 3 кредити ЄКТС (90 годин). Аналіз ОП, який було проведено ЕГ, дозволив визначити, що ОП в обсязі кредитів ЄКТС, їх розподілу, співвіднесення обов'язкової та вибіркової частини відповідає чинному законодавству і Стандарту вищої освіти для спеціальності 051 «Економіка» другого (магістерського) рівня, однак в ОП наявні певні технічні помилки, які потребують виправлення, зокрема примітка, що містить перелік альтернативних дисциплін, що прив'язані до двох ОК (ОД 1.9 і ОД 1.15) обов'язкової частини.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз ОП і навч. плану продемонстрував, що ОП має чітку структуру, ОК відповідають логіці навчання і викладання. Обов'язкова частина містить 14 ОК (включаючи ОК 1.13 «Дослідницько-аналітична практика» та ОК 1.14 «Виконання та захист кваліфікаційної роботи»). Структурно-логічна схема, представлена в ОП, демонструє послідовність і логіку вивчення ОК обов'язкової частини. ЕГ визначила, що ОК обов'язкової частини надають можливість досягнення ПРН, заявлених у ОП, у тому числі тих, що формують загальні компетентності. При аналізі навч. плану та його відповідності ОП виявлено неспівпадіння порядку і шифрів навч. дисциплін. Наприклад, ОК «Іноземна мова за професійним спрямуванням» в ОП ОД 1.2, в навч. плані дана ОК – ОД 10; ОК «Екологічна економіка» в ОП визначена як ОД 1.4, в навч. плані – ОД 5. ЗВО слід звернути увагу на дані технічні неточності, які ускладнюють сприйняття структури ОП (<https://bit.ly/3FNpm80>) і навч. плану (<https://bit.ly/3o8NeIa>). Кожен ПРН охоплений змістом ОП, підтвердженням цьому є робочі програми навч. дисциплін, у яких чітко сформовано ПРН, досягненню яких сприяє вивченням ОК. Доступ до робочих програм усіх навч. дисциплін є відкритим на сайті ЗВО (<https://bit.ly/3VE5OWA>). Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП та Матриця відповідності ПРН відповідними компонентами ОП загалом демонструють взаємопов'язаність обов'язкових ОК та їх спрямованість на досягнення визначених ПРН. ОП є збалансованою в контексті загального часу навантаження. Загальне навантаження за кожним з трьох семестрів становить 30 кредитів ЄКТС, включає самостійну роботу та аудиторне навантаження. ОК обов'язкової і вибіркової частини збалансовано розподілені за семестрами: 1 семестр передбачає 4 навч. дисципліни обов'язкової частини і 4 вибіркової; 2 семестр – 5 обов'язкових навч. дисциплін і 3 вибіркової частини; 3 семестр – 3 обов'язкових навч. компонент, 2 навч. дисципліни вибіркової частини, аналітично-дослідницьку практику, виконання і захист кваліфікаційної роботи (робочий план на 2021/2022 навч. рік, який надано на додатковий запит ЕГ). Однак, на думку ЕГ, логіка та структура ОП потребує подальшого удосконалення, зокрема в структурно-логічній схемі не передбачено відображення місця навч. дисциплін вибіркової частини та їх наявності за семестрами. У навч. плані не зазначено семестр вивчення ОК. ЗВО слід звернути увагу на усунення технічних помилок і розбіжностей в ОП, навчальних і робочих планах. Однак, ЗВО вже врахував певні рекомендації і почав здійснювати роботу щодо усунення технічних помилок. Але, вказані розбіжності в структурі та логіці представлення змісту ОП і навч. плану не є принциповими з точки зору досягнення цілей та визначених в ОП ПРН.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області, яка визначена у Стандарті вищої освіти для спеціальності 051 «Економіка» другого (магістерського) рівня освіти. Теоретичний зміст предметної області розкривається в таких обов'язкових ОК, як «Методологія та організація наукових досліджень», «Моделювання та програмування системних характеристик в еколого-економічній сфері», «Екологічна економіка», «Агропромислова політика», «Фінанси природокористування», «Економіка довкілля і природокористування», «Економіка ресурсозбереження» та інше. ОП містить ОК з поглибленого вивчення іноземної мови («Іноземна мова за професійним спрямуванням») для набуття загальних компетентностей. Методи, методики та технології, необхідні здобувачеві для застосування на практиці, формуються під час вивчення ОК, проходження аналітично-дослідницької практики, виконання та захисту кваліфікаційної роботи. Аналіз ОП, робочих програм навч. дисциплін продемонстрував відповідність даної ОП предметній області, яка відображена у складі та змісті включених до неї обов'язкових ОК.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Порядок і процедура здійснення вільного вибору регламентується Тимчасовим положення про організацію освітнього процесу у ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького (<https://bit.ly/3FD6sWC>), Положення про освітні програми у ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького (<https://bit.ly/3iTRW38>), Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького (<https://bit.ly/3v5kP17>), Індивідуальним навч. планом студента (<https://bit.ly/3iQNcmg>). Навч. планом передбачено вивчення 9 навч. дисциплін за вибором, усі дисципліни уніфіковані за кількістю кредитів ЄКТС (3 кредити ЄКТС) і формою контролю (залік). Згідно робочого навч. плану (надано ЕГ на додатковий запит) у 1 семестрі здобувачі мають можливість обрати 4 навч. дисципліни; 2 і 3 семестрах – 3 і 2 навч. дисципліни відповідно. Деканати здійснюють попередній запис у групи в терміни: на наступний навч. рік – до 15 квітня; для вибіркових дисциплін 1 курсу – до початку навч. року на основі заяв здобувачів на поточний навч. рік. У ЗВО формується Каталог вибіркових дисциплін, який розміщено на сайті ЗВО (<https://bit.ly/3iSLHga>). На момент проведення акредитаційної експертизи, Каталог вибіркових дисциплін на 2021/2022 навч. рік містить 20 навч. дисциплін вільного вибору за даною ОП. Під час зустрічі з адміністративним персоналом та допоміжними (сервісними) підрозділами декан факультету О. Гримак, зазначив, що наприкінці навч. року (травень-червень) здійснюється оновлення Каталогу. Декан зазначив, що викладач має можливість запропонувати навч. дисципліну до Каталогу, надавши опис та презентацію її змісту. Начальник НМВ Т. Пенцак підкреслив, що в ЗВО існує можливість вибору з інших ОП. На резервній зустрічі декан факультету О. Гримак відзначив, що відповідно до вільного вибору здобувачів, у вересні – жовтні навч. року відбувається коригування робочих навч. планів з метою врахування вибору. Під час зустрічі, здобувачі підтвердили, що вони обізнані з процедурою вільного вибору навч. дисциплін та їх змістом (Каталогом вибіркових дисциплін). Здобувачі 1 курсу відзначили, що здійснювали свій вибір на поточний навч. рік на основі заяви до початку навч. року. Вільний вибір здобувачів реалізується під час вибору теми кваліфікаційної роботи (зустріч із здобувачами вищої освіти), напрямків і форм наукової роботи. Під час зустрічей з викладацьким складом і адміністративним персоналом та допоміжними (сервісними) підрозділами, декан факультету О. Гримак і начальник НМВ Т. Пенцак зазначили, що мінімальна кількість здобувачів у групах за дисциплінами вільного вибору повинна складати 5 осіб. Такий підхід до формування індивідуальної освітньої траєкторії в певній мірі обмежує можливості здобувачів, оскільки кількість здобувачів за даною ОП, незначна (напр., 2 здобувача на 1 курсі денної форми навчання). Тому ЗВО слід звернути уваги на формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів за умови наявності малокомплектних груп.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти в ЗВО регламентується Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького (<https://bit.ly/3FI6v3M>), Положенням про організацію і проведення практики здобувачів вищої освіти за кордоном (<https://bit.ly/3v4C1Un>). В ЗВО створено підрозділ навчальної та виробничої практики, до функцій якого віднесено організацію практик, реєстрацію переліку баз практик, контроль за наявністю договорів з підприємствами, розподілу здобувачів за місцями практик, своєчасності представлення звітів про проходження, організацію конференцій за підсумками практик (<https://bit.ly/3lAhd46>). Зміст ОП та навч. план передбачають протягом всього періоду навчання один вид практики – дослідницько-аналітичну обсягом 6 кредитів ЄКТС (<https://bit.ly/3o8NeIa>). Графіком навч. процесу проходження дослідницько-аналітичної практики передбачено протягом 6 тижнів (47-52 тиждень) в липні-серпні. Робоча програма практики представлена у відкритому доступі (<https://bit.ly/3iQPzOn>). Дослідницько – аналітична практика, відповідно до Таблиці 8. Матриця відповідності ПРН відповідним компонентам ОП, спрямована на забезпечення двох ПРН: ПРН 5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності та ПРН 6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді. На думку ЕГ, ЗВО слід розширити перелік ПРН, які забезпечує дана ОК, оскільки сама назва практики передбачає набуття досвіду із дослідницької та аналітичної роботи, що не знаходить свого відображення в ПРН, або розглянути можливість зміни виду практики. ЗВО має сформовану базу практик, інформація щодо якої розміщена у відкритому доступі. Серед баз практик – Львівська аграрна палата, Фермерське господарство «Кільган І.С.», Львівська обл., АТ «Володимир-Волинська птахофабрика» Володимир-Волинський, Волинська обл., Асоціація фермерів та приватних землевласників Львівської області та інші (<https://bit.ly/3lujoYp>). Під час зустрічі зі здобувачами, а також представниками роботодавців, ЕГ було зроблено висновок, що ЗВО має налагоджену співпрацю з роботодавцями

щодо забезпечення отримання здобувачами практичної підготовки за ОП. Представники роботодавців (Я. Кардаш, І. Кільган, І. Вуйцик) під час зустрічі, висловили бажання розвитку співпраці з ЗВО і підтвердили свою готовність приймати здобувачів ОП на практику, а також можливості їх подальшого працевлаштування. Визначенню задоволеності результатами практичної підготовки присвячено питання опитування здобувачів ОП, яке було проведено в 2021 р. (<https://bit.ly/3phRiAv>). 83,3% здобувачів, що приймали участь, вважають, що практика відіграла позитивну роль для їх навчання. Отже, ЕГ зробила висновок, що обсяг практичної підготовки здобувачів, отриманими під час практики компетентності є корисними в їхній подальшій професійній діяльності. Однак, ЗВО слід приділити увагу подальшому удосконаленню розподілу ПРН і забезпечення їх практичною підготовкою.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз ОП, навч. плану продемонстрував, що ОК надають можливість здобувачам вищої освіти набуття soft skills. Розвитку загальних компетенцій, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 051 – Економіка для другого (магістерського) рівня. Відповідно до Таблиці 7. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП всі ОК обов'язкової частини в певній мірі забезпечують формування загальних компетентностей (наприклад, ОК «Методологія наукових досліджень» - ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) і ЗК 8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні; ОК «Екологічна економіка» - ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), ЗК 7.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); ОК «Екологічне підприємництво» - ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), ЗК 3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети, ЗК 5. Здатність працювати в команді, ЗК 6. Здатність розробляти та управляти проектами). При проведенні зустрічі із здобувачами вищої освіти, було з'ясовано, що вони обізнані із важливістю формування таких навичок і найбільш вагомими для себе визначають розвиток вміння особистої взаємодії, набуття лідерських навичок, вміння працювати в команді. Розвитку soft skills сприяє організація освітнього процесу. При час зустрічі здобувачі вищої освіти відзначили, що розвитку soft skills сприяє методи навчання, які засновані на які вибудовано особистої взаємодії викладача із здобувачами вищої освіти, застосуванні ними під час викладання власного практичного досвіду.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Станом на час проведення акредитаційної експертизи професійний стандарт за спеціальністю 051 «Економіка» відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз фактичного навантаження та обсягу ОП продемонстрував, що загальний бюджет часу складає 90 кредитів ЄКТС (2700 годин), з яких обсяг аудиторних занять становить 710 годин (26,3 %). Кількість годин, виділених на самостійну роботу – 1630 годину (60,3 %). Аналітично-дослідницька практика передбачає 6 кредитів ЄКТС (6,7 %), виконання і захист кваліфікаційної роботи – 6 кредитів ЄКТС (6,7 %). Кількість кредитів рівномірно розподілена за навч. семестрами, кожен семестр 30 кредитів ЄКТС, що не перевищує граничне допустиме навантаження в семестрі – 30 кредитів. Згідно до Положення про освітні програми у ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького (<https://bit.ly/3iTRW38>) мінімальна можлива кількість кредитів ЄКТС для ОК складає 3 кредити ЄКТС. Кількість ОК на навч. рік не повинна перевищувати 16. Під час зустрічі з адміністративним персоналом та допоміжними (сервісними) підрозділами начальник НМВ Т. Пенцак зазначив, що тижневе аудиторне навантаження для здобувача вищої освіти за очною формою навчання становить 18 годин. Планування годин, які відведено для аудиторної роботи, здійснюється з умови, що на 1 кредит ЄКТС приходить в межах від 1/3 до 1/2 обсягу 1 кредиту ЄКТС, решта призначається для самостійної роботи (Положення про освітні програми у ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького (<https://bit.ly/3iTRW38>)). Для створення можливостей здійснення самостійної, наукової роботи для здобувачів передбачено один вільний від аудиторних занять день (п'ятниця). Розклад занять для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня складається таким чином, що б кількість аудиторних занять на день не перевищувала 6 академічних годин. Розклад занять доступний на сайті ЗВО за посиланням (<https://bit.ly/3mKMPDv>). Самостійна робота здобувачів підтримується навально-методичними забезпеченням, яке доступне в бібліотеці ЗВО та в дистанційних курсах у віртуальному навчальному середовищі MOODLE (<https://bit.ly/3FOWK3R>). Під час зустрічі із здобувачами вищої освіти ЕГ з'ясувала, що вони мають можливість довести свої пропозиції щодо завантаженості різними видами навч. роботи, зокрема при усному опитуванні викладачами, зверненням до гаранта ОП або в деканат. Під час зустрічі з адміністративним персоналом та допоміжними підрозділами начальник НМВ Т. Пенцак зазначив, що відділ регулярно здійснює моніторинг фактичного завантаження здобувачів вищої освіти.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Під час проведення акредитаційної експертизи, експертною групою з'ясовано, що підготовка здобувачів за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. У ЗВО наявна розвинена база практик, яка містить підприємства і організації різних форм власності та напрямків діяльності. 2. ОП має активну підтримку з боку стейкхолдерів щодо співпраці, яка спрямована на набуття здобувачами вищої освіти практичного досвіду та подальшого їх працевлаштування. 3. Самостійна робота здобувачів вищої освіти підтримується сформованим механізмом забезпечення самостійної роботи на базі віртуального навчального середовища ЗВО на платформі MOODLE. 4. У ЗВО враховано необхідність створення умов для самостійної та наукової роботи здобувачів вищої освіти в розподілі навчального навантаження і розкладі занять.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. В ОП і навчальному плані наявні стилістичні та друкарські помилки, розбіжності в порядку представлення ОК, що ускладнюють сприйняття їх змісту. ЕГ рекомендує провести роботу із усунення розбіжностей, стилістичних та друкарських помилок в змісті ОП і навч. плані, узгодження змісту ОП із начальним планом і навчальними робочими планами (шифр ОК, їх нумерація, тощо). 2. У ЗВО існують певні обмеження формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, які пов'язані з наявністю вимог до мінімальної кількості здобувачів в група з вивчення дисциплін вільного вибору. ЕГ рекомендує доопрацювати процедуру формування індивідуальної освітньої траєкторії для здобувачів вищої освіти за умови наявності малокомплектних груп. 3. У змісті ОП наявна недостатня кореляція ПРН ОК практичної підготовки (аналітично-дослідницька практика) із змістом практичної підготовки ПРН розподілені так, що аналітично – дослідницька практика спрямована на досягнення лише двох ПРН. ЕГ рекомендує ЗВО розширити кількість ПРН, досягненню яких сприяє практична підготовка, а також узгодити їх із змістом практики.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП має логічну та обґрунтовану структуру, яка дозволяє досягти цілей ОП і заявлених ПРН. Однак, в змісті ОП наявні технічні помилки, які потребують корегування і виправлення. ОК в процесі навчання сприяють набуттю soft skills. В ЗВО сформовані процедури щодо забезпечення формування власної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, існує практика формування каталогів навчальних дисциплін вільного вибору, які постійно оновлюються. Проте рекомендовано врахувати, що кількість здобувачів вищої освіти, що навчаються за даною ОП, менша, ніж прийнята в ЗВО кількість здобувачів вищої освіти, що дозволяє сформувати групи з вивчення навчальних дисциплін вільного вибору. ОП має активу підтримку з боку роботодавців, які приймають участь в її розробці і оновленні, здійсненні практичної підготовки, працевлаштування випускників. За даною ОП сформована значна база практик, яка дозволяє здійснення практичної підготовки на провідних підприємствах регіону і галузі. Проте, зміст передбаченого виду практики – дослідницько-аналітична – не розкрито в повному в обсязі в ПРН. ЗВО рекомендовано переглянути ПРН, що забезпечуються практичною підготовкою, або розглянути варіант впровадження в ОП іншого виду практики. В ЗВО існує механізм підтримки самостійної роботи здобувачів на базі віртуального навчального середовища, а також враховується час на самостійну та наукову роботу при формуванні навчального навантаження. Ураховуючи викладене, ЕГ вважає, що ОП відповідає вимогам критерію 2 з недоліками, які можна вважати несуттєвими.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила та процедури прийому на навчання за ОП «Економіка довкілля і природних ресурсів» регулюються «Правилами прийому до Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького» (<https://cutt.ly/cE7DBQE>), які розміщені у вільному доступі на офіційному вебсайті Університету. Для зручності пошуку та орієнтації для потенційних абітурієнтів на сайті доступний окремий лінк «Вступнику» (<https://cutt.ly/xE7Jhap>), на якому систематизована вся необхідна інформація щодо вступної кампанії. ЕГ дійшла висновку, що в правилах прийому дискримінаційні положення для потенційних вступників відсутні, а самі правила є систематизованими, чіткими, зрозумілими та відповідають Умовам прийому на навчання до закладів вищої освіти України. Під час робочої зустрічі зі здобувачами було підтверджено, що вони ознайомились із правилами прийому перед вступом, вважають їх зрозумілими, а вступну процедуру прозорою.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до «Правил прийому до Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького» (<https://cutt.ly/cE7DBQE>), прийом на навчання здійснюється на основі здобутих освітніх рівнів «бакалавр», «магістр» та ОКР «спеціаліст» за результатами єдиного вступного іспиту з іноземної мови та фахового вступного випробування. Для вступників на основі освітнього рівня «магістр» та «спеціаліст» ЄВІ є не обов'язковим. В освітній програмі (<https://cutt.ly/LE50HwY>) та в навчальному плані (<https://cutt.ly/cE50M3z>), однак, серед освітніх рівнів, на основі яких здійснюється прийом на навчання, вказаний лише перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Як було зазначено на зустрічі із адміністративним персоналом та допоміжними (сервісними) структурними підрозділами, вступники на основі освітніх рівнів «магістр» та «спеціаліст» також мають право на вступ на ОП відповідно до Правил прийому, а відсутність відповідних рівнів у вказаних документах є технічним недоопрацюванням. Фахове вступне випробування проводиться у форматі відповідей на запитання. Вступнику пропонується по три запитання, за які він може отримати: 70 балів за перше та друге запитання та 60 за третє. За зроблені помилки і неправильні відповіді від загальної кількості в 200 балів віднімається відповідна кількість балів. Програма вступного фахового випробування оприлюднюється на веб - сайті університету (<https://cutt.ly/nE5KW4M>). Експертна група дійшла висновку, що правила прийому враховують особливості освітньої програми за рахунок включення до переліку тем, з яких формується програма фахового вступного випробування, окрім питань з економічної теорії та економіки підприємства, ще й питання з основ екології та природокористування. На зустрічі із адміністративним персоналом та допоміжними (сервісними) структурними підрозділами, Данковичем Романом Степановичем, представником приймальної комісії було зазначено, що програма фахового вступного випробування для даної ОП щороку переглядається на фаховій екзаменаційній комісії з економіки, де провідні викладачі пропонують перелік тем для вступного випробування, питань, критеріїв оцінювання тощо. Після чого програма затверджується на засіданні приймальної комісії та до березня поточного року оприлюднюється на веб сайті університету.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти відображено в «Положенні про порядок перезарахування (зарахування) навчальних дисциплін чи інших компонентів навчального плану у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького» (<https://cutt.ly/cE57zKE>), затвердженому Вченою Радою Університету 25 червня 2020 року та розміщеному у вільному доступі на офіційному веб-сайті університету. Відповідно до Положення, декан своїм рішенням перезараховує освітні компоненти, якщо назви та обсяг кредитів ЄКТС компонентів співпадають. У інших випадках декан формує своїм розпорядженням експертну комісію у складі голови науково-методичної комісії спеціальності або гаранта освітньої програми та двох представників кафедри, за якою в навчальному плані закріплені Компонент. Експертна комісія розглядає заяву студента, вивчає документи про раніше здобуту освіту, порівнює програми Компонентів та формує висновок про можливість (неможливість) перезарахування Компонента. Перезарахування навчальних дисциплін чи інших компонентів навчального плану може здійснюватися у разі переведення студента до університету з іншого закладу вищої освіти, поновлення на навчання, одночасного навчання за двома спеціальностями, здобуття студентом другої вищої освіти, а також за результатами академічної мобільності. Практик застосування вказаних правил на відповідній ОП не було, але під час робочої зустрічі із адміністративним персоналом та допоміжними (сервісними) структурними підрозділами, представник відділу міжнародних зв'язків Палич Оксана Василівна заявила, що в цілому по університеті та в рамках освітньої програми в тому числі, укладено до 10 угод міжнародної співпраці, зокрема із США, Канадою, Австрією, Англією, Польщею та Білорусією, та те, що за останні два роки до карантину мали місце обміни та стажування здобувачів за кордоном. Крім того, ЗВО укладено договори в рамках програми Еразмус+ з Туреччиною та Польщею, та є напрацювання щодо договору з Німеччиною. На тій же зустрічі декан факультету Гримак Олег Ярославович заявив про прецедент, коли в рамках тристороннього проекту, на даній ОП та у польському ЗВО повинні були навчатися студенти з Нігерії, однак процес зупинився на етапі затвердження індивідуальних навчальних планів через непорозуміння з міграційною службою.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті», затвердженим Вченою Радою Університету 25 червня 2020 року, та розміщеним на сайті Університету (<https://cutt.ly/xE6vcr1>). Відповідно до нього, результати навчання здобуті у неформальній чи інформальній освіті визнаються лише для нормативних дисциплін в обсязі, що не перевищує 10% від загального обсягу кредитів передбачених ОП, але не більше 5 кредитів на магістерському рівні освіти в межах навчального року. Для перезарахування здобувач подає декану факультету заяву, завірені копії документів, що підтверджують участь здобувача у заході неформальної освіти та опис заходу протягом перших 10 робочих днів від початку семестру. Після чого створюється фахова комісія у складі декана факультету, гаранта ОП та науково-педагогічних працівників, які забезпечують викладання дисципліни, що пропонується до перезарахування. Комісія визначає можливість, форми та строки проведення атестації для визнання результатів навчання, які були набуті у неформальній або інформальній освіті. Комісія може рекомендувати: повне зарахування, часткове зарахування та відмову у зарахуванні результатів неформальної освіти. Експертна група не змогла оцінити дотримання правил визнання результатів навчання отриманих в неформальній освіті через відсутність таких практик на даній ОП, проте в ході робочої зустрічі, здобувачі вищої освіти, в цілому, висловили свою зацікавленість в даному аспекті освітнього процесу, при тому що спостерігається недостатній рівень їх інформування щодо наявної процедури.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. У ЗВО наявні чіткі та зрозумілі правила прийому, які не містять дискримінаційних положень та процедури визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО. 2. Закладом розроблена та затверджена в червні 2020 року процедура визнання результатів навчання отриманих в неформальній та інформальній освіті. 3. Здобувачі та потенційні вступники мають змогу ознайомитись із зазначеними процедурами та правилами на офіційному сайті Університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

1. Наявне протиріччя між Правилами прийому та інформацією, відображеною в навчальному плані та в ОП, оскільки в останніх серед освітніх рівнів, на основі яких здійснюється прийом на навчання, вказаний лише перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. ЕГ рекомендує усунути цю суперечність та відредагувати ОП та освітній план відповідно до затверджених ЗВО Правил прийому. 2. Низький рівень популяризації серед здобувачів ОПП неформальної освіти, попри наявний у них інтерес. ЕГ рекомендує посилити рівень інформування та популяризації серед здобувачів заходів неформальної освіти та процедури перезарахування їх результатів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОПП є чіткими та зрозумілими, знаходяться у вільному доступі для потенційних здобувачів. Відзначене протиріччя між правилами прийому та інформацією поданою у ОПП та навчальному плані є технічним недопрацюванням та може бути усунено найближчим часом. В ЗВО наявні чіткі правила перезарахування результатів навчання отриманих в інших закладах освіти. Спостерігається недостатній рівень інформування здобувачів щодо процедури перезарахування результатів навчання отриманих в неформальній освіті, що, однак не позначилось на набутті компетентностей здобувачами. З огляду, на вищесказане ЕГ дійшла висновку про відповідність критерію 3 рівню В з недоліками, які можуть бути усунені найближчим часом.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Аналіз ОП, навч. плану, робочих програм навч. дисциплін дозволив визначити, що форми і методи навчання в цілому сприяють досягненню заявлених в ОП ПРН і відповідають принципам студентоцентрованого навчання та академічної свободи. Організація освітнього процесу в ЗВО регламентується Тимчасовим положення про організацію освітнього процесу у ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького (<https://bit.ly/3FD6sWC>) і здійснюється за такими формами навчання: навчальні заняття (лекції, практичні, семінарські, лабораторні заняття, індивідуальне заняття), консультація, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи (екзамен, залік, диференційований залік, захист курсових і кваліфікаційних робіт), які сприяють досягненню ПРН. Основні підходи до викладання і навчання зазначені у Тимчасовим положення про організацію освітнього процесу у ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького і розкрито в робочих програмах навч. дисциплін. При аналізі робочих програм навч. дисциплін, а також зустрічі з викладацьким складом, ЕГ з'ясувала, що при викладанні застосовуються різноманітні методи навчання (інформаційно-ілюстративні, метод проблемного викладу, робота з науковими текстами, практичні виконання вправ, частково-пошуковий та дослідницький методи), які спрямовані на розвиток у здобувачів soft skills та hard skills. Методи навчання викладачі обирають, виходячи мети вивчення та особливостей навч. дисциплін, а також враховуючи досяжність ПРН. Під час зустрічі із викладацьким складом, викладачі, що забезпечують реалізацію ОП, зазначили (проф. О. Смолінська, доц. О. Гримак), що в період пандемії COVID-19 для викладання застосовують в основному віртуальне навчальне середовище MOODLE і створюють навчальні класи в Google Classroom. Під час проведеної зустрічі, здобувачі вищої освіти (Т. Крут, А. Кондратевич) визначили, що навчальні заняття в період пандемії COVID-19 проводяться регулярно із використанням можливостей Google Classroom, а також віртуального навчального середовища на платформі MOODLE. Студентоцентрований підхід до навчання також реалізується при виборі тем кваліфікаційних робіт, формуванні індивідуального плану здобувача вищої освіти через вибір навч. дисциплін вибіркової частини, тем індивідуальних науково-дослідницьких завдань, залученням до обговорення ОП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та ПРН розміщена на офіційному сайті ЗВО. Здобувачі вищої освіти мають вільний доступ до змісту ОП, переліку ОК і форм контролю (<https://bit.ly/3DC7cJX>), також робочих програм навч. дисциплін (<https://bit.ly/3BE5OWA>). В період пандемії COVID-19 оцінювання знань здобувачів вищої освіти регламентується Тимчасовим порядком проведення семестрового контролю студентів та атестації здобувачів вищої освіти з використанням технологій дистанційного навчання у ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького (<https://bit.ly/3ly1Ro2>). Критерії оцінювання за ОК визначені у робочих програмах навч. дисциплін і представлені у відповідних курсах в віртуальному навчальному середовищі MOODLE. В робочих програмах навч. дисциплін безпосередньо визначені вимоги до рівня опанування навчального матеріалу, а також розподіл балів і формування підсумкової оцінки із врахуванням виду контролю (екзамен, диф. залік, залік). Під час зустрічей із здобувачами вищої освіти та викладачами ЕГ з'ясувала, що на перших заняттях відбувається інформування щодо мети, змісту, критеріїв оцінювання та контрольних заходів. Про це також свідчать результати опитування здобувачів вищої освіти ОП, яке було проведене у 2021 році. Згідно результатів опитування, більшість здобувачів ОП (75%) знайомились з змістом ОП та її ОК, причому для 50% джерелом інформації був викладач. 93 % опитуваних визначили, що отримали інформацію про навч. дисципліни на першому занятті (<https://bit.ly/3BGCosg>). В цілому можна відзначити, що здобувачі вищої освіти ОП проінформовані щодо цілей, змісту та ПРН, змісту, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих навч. дисциплін. Однак, частина робочих програм навч. дисциплін, які на момент проведення акредитаційної експертизи розміщені на сайті ЗВО, були затверджені у 2020 р., а робочі програми навч. дисциплін 2021 р. затвердження було надано ЕГ на додатковий запит. ЗВО варто звернути увагу на своєчасне оновлення у відкритому доступі інформації щодо змісту ОК.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час реалізації ОП відбувається поєднання навчання і досліджень як при викладанні ОК, так і методах навчання. Інформація щодо наукових заходів розміщена на сайті ЗВО (<https://bit.ly/3iXNro8>). У ЗВО створено і функціонує Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених (<https://bit.ly/3ABDQto>). Залучення здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності відбувається шляхом їх участі у міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Наприклад, 13.05-14.05.2021 р. відбулася щорічна конференція «Дні студентської науки у ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького» (<https://bit.ly/2YUkIA>), в якій брали участь здобувачі, що навчаються за ОП. За результатами конференції були опубліковані тези доповідей (А. Кондратевич, Т. Крут, І. Музика, Н. Парійчук). Основи розуміння дослідницької та наукової роботи розкриваються в ОК «Методологія та організація наукових досліджень», «Моделювання та програмування системних характеристик в еколого-економічній сфері», виконання індивідуальних завдань. ЗВО бажано звернути увагу на комплексне залучення здобувачів вищої освіти до науково-дослідницької роботи за ОП, а також активізувати залучення здобувачів вищої освіти ОП до наукових досліджень, що здійснюються кафедрами, які забезпечують реалізацію ОП.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Процедура моніторингу та оновлення ОП та її компонентів регламентується Положення про освітні програми у ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького (<https://bit.ly/3iTRW38>). Моніторинг реалізації ОП здійснюється, як правило, проектною групою із залученням науково-педагогічних працівників, професіоналів-практиків, здобувачів вищої освіти. ОП може щорічно оновлюватися в частині усіх компонентів, крім місії (цілей) і ПРН. ОП переглядають щонайменше 1 раз у терміни її дії не пізніше ніж за 1 семестр до її завершення. Підставою для оновлення ОП є ініціатива і пропозиції гаранта ОП, здобувачів вищої освіти, роботодавців, науково-педагогічних працівників, які її реалізують. Викладачі, які забезпечують освітній процес за даною ОП, оновлюють зміст ОК з урахуванням рекомендацій роботодавців та пропозицій здобувачів вищої освіти. В 2021 році на базі пропозицій стейкхолдерів в ОП було збільшено обсяг ОК «Методологія та організація наукових досліджень», «Моделювання і прогнозування системних характеристик в еколого-економічній сфері», «Екологічне підприємництво». Відповідно було оновлено зміст робочих програм ОК. Також викладачі регулярно оновлюють зміст ОК за результатами власних наукових досліджень. Під час зустрічі із викладацьким складом, проф. В. Липчук, проф. О. Смолінська відзначили, що при оновленні ОП викладачі застосовують результати власних наукових досліджень при розробці і оновленні змісту навч. дисциплін. Напр., проф. В. Липчук відзначив, що при викладанні навч. дисципліни «Економіка туризму і рекреації» при розробці практичних завдань використовує свої наукові доробки стосовно розвитку агротуризму в Україні. Також, під час зустрічі із викладацьким складом, викладачі, що реалізують ОП відзначили, що зміст робочих програм оновлюється щорічно.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Під час проведення експертизи, ЕГ було з'ясовано, що в ЗВО здійснено ряд кроків щодо реалізації стратегії інтернаціоналізації. В ЗВО розроблена власна Стратегія міжнародної діяльності, яка визначає основні напрямки розвитку інтернаціоналізації (<https://bit.ly/3AJuSdG>), існує розвинена база закордонних ЗВО, з якими здійснюється співпраця в сфері науки і освіти (<https://bit.ly/3BzmZsi>). Напр., із Бигдоцьким технологічно-природничим університетом щодо популяризації польської мови (<https://bit.ly/3oZpscG>). Питання міжнародної академічної мобільності в ЗВО регулюються Положення про реалізацію права на академічну мобільність (<https://bit.ly/3oraORe>). ЗВО має договір про розвиток міжнародної академічної співпраці з Uniwersytet Rzeszowski, Республіка Польща (<https://bit.ly/2Z7kiQN>), в межах якого викладачі, що реалізують ОП, проходять підвищення кваліфікації (доц. В. Душка, доц. В. Чемерис, 2019 р.; доц. О. Дадак, 2020 р.). Також, міжнародні стажування і підвищення кваліфікації проходять в інших провідних ЗВО країн Європи (доц. Р. Грабовський – Інститут наук природничих і суспільних при Вроцлавському природничому університеті, Республіка Польща, 2017р.; доц. О. Саламін – Вища Школа Менеджменту інформаційних систем, Латвія, 2021 р.). Під час зустрічі із адміністративним персоналом та допоміжними (сервісними) структурними підрозділами представник відділу міжнародних зв'язків О. Палич, відзначила розширення співпраці із німецькими проектними ініціативами саме при підготовці здобувачів вищої освіти спеціальності 051 – Економіка безпосередньо даної ОП (<https://bit.ly/3FMFQTs>). Викладачі, що реалізують ОП, активно приймають участь у міжнародних науково-практичних конференціях: напр., міжнародна конференція «Кооперативні читання-2021», 10.06.2021 р. (<https://bit.ly/3v7fo1L>); форум «Аграрний експорт 2021 в контексті Європейського зеленого курсу», 9.09.2021 р. (<https://bit.ly/3v6ARrL>). Однак, під час зустрічей із здобувачами вищої освіти, здобувачі відзначили, що в період пандемії COVID-19 вони не приймають активної участі в програмах міжнародної мобільності. З метою подальшого удосконалення ОП, ЗВО бажано звернути увагу на більш активне залучення здобувачів вищої освіти до участі у міжнародних проектах та програмах, програмах міжнародної мобільності.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. В ЗВО розроблені дієві форми та методи навчання і викладання в період пандемії COVID-19, визначено основні інструменти, що використовуються при здійсненні освітнього процесу, розроблено прозорі процедури оцінювання при роботі в дистанційному режимі. 2. Критерії оцінювання є прозорими, зрозумілими і ґрунтовно розкриті в робочих програмах навч. дисциплін, в яких подано безпосередньо критерії оцінювання, розподіл балів і порядок формування підсумкової оцінки. 3. Здобувачі вищої освіти мають можливість ознайомитися з критеріями оцінювання на декількох інформаційних ресурсах у відкритому доступі (на сайті ЗВО, в віртуальному навчальному середовищі MOODLE). 4. Викладачів, що реалізують ОП, активно залучено до програм міжнародної мобільності, розвитку міжнародної співпраці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. На момент проведення акредитаційної експертизи на сайті ЗВО була представлена певна частина робочих програм навч. дисциплін, які було розроблено і затверджено в 2020 р. ЕГ рекомендує ЗВО оновити робочі програми навч. дисциплін ОП на сайті ЗВО і звернути увагу на необхідність оприлюднення оновлених робочих програм навч. дисциплін до початку навч. року. 2. Наукова робота здобувачів вищої освіти за ОП не має системного комплексного характеру і в основному здійснюється у вигляді участі у науково-практичних конференціях, публікації тез доповідей і спільних із викладачами наукових статей. ЕГ рекомендує ЗВО активізувати залучення здобувачів вищої освіти ОП до наукової роботи, участі в наукових дослідженнях і розробках кафедр, спільних із стейкхолдерами дослідницьких проектах і програмах. 3. Незважаючи на наявність у ЗВО значної кількості програм міжнародної мобільності, на даний момент здобувачі вищої освіти ОП активно не залучаються до участі в них. ЕГ рекомендує ЗВО активізувати роботу по залученню здобувачів ОП до участі в програмах міжнародної мобільності, міжнародних і спільних проектах.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми і методи навчання, які застосовуються при реалізації ОП відповідають принципам академічної свободи і студентоцентрованого навчання і знаходять свій прояв у вільному виборі методів викладання, тематики індивідуальних завдань, розробці завдань для практичних занять, тем кваліфікаційних робіт. В ЗВО наявні дієві форми та методи навчання і викладання в період пандемії COVID-19. Критерії оцінювання результатів навчання є прозорими, зрозумілими, своєчасно доводяться до відома здобувачів вищої освіти. Проте, ЗВО рекомендовано звернути увагу на своєчасне оприлюднення оновлених робочих програм навч. дисциплін, в яких відображаються критерії оцінювання. При оновленні змісту ОК викладачі, що реалізують ОП, враховують результати власних наукових досліджень. Проте, ЗВО рекомендовано активізувати комплексну роботу із залучення здобувачів вищої освіти ОП до наукової роботи. В ЗВО існує значна кількість програм міжнародної мобільності та здійснюється робота з її розширення із врахуванням потреб і особливостей конкретних ОП. Викладачі, що реалізують ОП, активно приймають участь у міжнародних програмах мобільності, міжнародних стажуваннях, проходять міжнародні підвищення кваліфікації. Однак, рекомендовано активізувати залучення здобувачів вищої освіти до програм міжнародної академічної мобільності. Ураховуючи викладене, ЕГ вважає, що ОП відповідає вимогам критерію 4 з невеликими, які можна вважати несуттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Критерії оцінювання ОК зазначені в Тимчасовому положенні про організацію освітнього процесу у ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького (<https://bit.ly/3FD6sWC>), Тимчасовим порядком проведення семестрового контролю студентів та атестації здобувачів вищої освіти з використанням технологій дистанційного навчання у ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького (<https://bit.ly/3ly1R02>). Згідно з Оцінювання результатів навчання проводиться в балах, максимальна кількість яких за кожний підсумковий контроль – 100 балів. Видами контрольних заходів є: поточний контроль, колоквиум, оцінювання ІНДЗ, захист курсових робіт, усі форми семестрового контролю, атестація випускників. Розподіл балів для навч. дисциплін, які завершуються екзаменом, включає: 50 балів – поточний контроль, які здобувач може набрати за семестр; 50 балів – здобувач може набрати при складанні екзамену. Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. Наприкінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення усіх отриманих здобувачем оцінок з наступним переведенням його у бали. Система оцінювання передбачає наявність заохочувальних балів під час поточного контролю: за участь в університетських студентських олімпіадах, наукових конференціях (2 бали), на міжвузівському рівні (5 балів); здобувачі, які не мають пропусків занять протягом семестру (2 бали); за інші види навчально-дослідної роботи бали додаються за рішенням кафедри. Для диф. заліку обов'язковим є виконання індивідуального навчально-дослідного завдання. Розподіл балів для дисциплін, які завершуються диф. заліком передбачає: 70 – поточний контроль, 30 балів – максимальних балів за індивідуальне навчально-дослідне завдання. Розподіл балів для дисциплін із заліком, здобувач набирає 100 балів протягом семестру. Присутність здобувача при виставленні підсумкової оцінки за заліком не обов'язкова, якщо ним виконані усі види робіт. Форми контролю, критерії оцінювання ґрунтовно відображені в робочих програмах навч. дисциплін (<https://bit.ly/3BE5OWA>). Під час зустрічей із здобувачами вищої освіти і викладацьким складом, було відзначено, що ознайомлення із системою оцінювання відбувається на початку вивчення дисципліни. Загалом система оцінювання дозволяє здобувачам вищої освіти досягнути визначених в ОП ПРН.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форми атестації в ЗВО регулюються Тимчасовим положенням про організацію освітнього процесу у ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького (<https://bit.ly/3FD6sWC>), Положенням про порядок створення та організації роботи екзаменаційної комісії у ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького (<https://bit.ly/2X9aZPf>). В ОП формою підсумкової атестації визначено захист кваліфікаційної роботи, що відповідає положенням Стандарту вищої освіти для спеціальності 051 «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Проведення контрольних заходів у ЗВО регулюються Тимчасовим положенням про організацію освітнього процесу у ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького (<https://bit.ly/3FD6sWC>), Тимчасовим порядком проведення семестрового контролю студентів та атестації здобувачів вищої освіти з використанням технологій дистанційного навчання у ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького (<https://bit.ly/3ly1Ro2>). Відповідно до Тимчасового положення про організацію освітнього процесу оцінювання результатів навчання здобувачів передбачає поточний та підсумковий контроль (екзаменаційний, заліковий та підсумкова атестація). Поточний контроль проводиться під час аудиторних занять у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, контрольних робіт, комп'ютерного тестування, виступів студентів при обговоренні питань тощо. Структура завдань, система та критерії оцінювання результатів їх виконання визначаються робочою програмою навч. дисципліни. Екзаменаційні білети розглядаються на засіданні кафедри, підписуються лектором і затверджуються завідувачем кафедри (для випускової атестації – розглядаються методичною комісією, затверджуються деканом факультету). В період пандемії COVID-19 застосовується віддалена форма проведення семестрового контролю, атестації чи захисту робіт здобувачів вищої освіти. Проведення контролю в обов'язковому порядку передбачає процедуру ідентифікації здобувача. Інформування про розклад заходів та електронні адреси запланованих відеоконференцій здійснюється деканатом через е-пошту, повідомлення у навчальному електронному середовищі, через викладачів. Для підсумкової атестації формується екзаменаційна комісія (Положення про порядок створення та організації роботи екзаменаційної комісії у ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького (<https://bit.ly/2X9aZPf>)). Голова ЕК призначають з числа науково-педагогічних працівників інших ЗВО, наукових установ, провідних фахівців галузі тощо. В ЗВО розроблено процедуру розгляду заяв, скарг, пропозицій здобувачів, який регулюється відповідним Положенням (<https://bit.ly/2YJkGVD>), також існує Положенням про ліквідацію академічної заборгованості та перескладання підсумкових форм контролю здобувачами вищої освіти у ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького (<https://bit.ly/3VJcDGo>). Як було відзначено під час зустрічі із здобувачами вищої освіти, представниками студентського самоврядування і викладацьким складом, за даною ОП конфліктних ситуацій, оскарження результатів контрольних заходів не виникало. Здобувачі обізнані у процедурах перездач та ліквідації академічної заборгованості, проведення контрольних заходів і вирішення конфліктних ситуацій.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В ЗВО послідовно реалізується політика дотримання академічної доброчесності через розробку власної нормативної бази і впровадження процедур її дотримання, які відображено в Кодексі корпоративної культури учасників освітнього процесу ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького (<https://bit.ly/3lBmjNu>), Положенні про комісію з академічної доброчесності ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького (<https://bit.ly/3VEOMHX>), Положенні про комісію з етики та управління конфліктами ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького (<https://bit.ly/3DxY5Ka>), Положенні про систему виявлення та запобігання академічного плагіату ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького (<https://bit.ly/3lDtMLX>). Здобувачі підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності здобувачем вищої освіти другого (магістерського) рівня. ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького (надані ЕГ на додатковий запит). Відповідальність за порушення академічної доброчесності передбачена п. 4 Положення про забезпечення академічної доброчесності та професійної етики ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького (<https://bit.ly/3ABGhfd>) і передбачає, напр., повторне проходження оцінювання здобувачем, повторне проходження відповідного ОК ОП, відраховання, позбавлення академічної стипендії тощо. На факультеті економіки та менеджменту створено Комісію з питань академічної доброчесності, одним із завдань якої є розвиток культури академічної доброчесності та проведення заходів, спрямованих на її популяризацію, зокрема проведення на початку кожного навч. року круглих столів із здобувачами. Питання академічної доброчесності висвітлюються викладачами під час проведення занять. Під час зустрічі здобувачі вищої освіти підтвердили, що вони обізнані з нормативною базою ЗВО щодо питань академічної доброчесності, а також процедурою перевірки кваліфікаційних робіт на наявність ознак плагіату. Для перевірки кваліфікаційних робіт в ЗВО застосовують систему StrikePlagiarism.com (<https://bit.ly/3osNxxX>). Перевірка кваліфікаційних робіт здійснюється на підставі заяви, в якій здобувач вищої освіти надає свою згоду на її проведення. Результати перевірки розглядаються комісією з контролю оригінальності кваліфікаційних робіт кафедри, яка робить остаточний висновок про наявність плагіату. Під час зустрічі з представниками підрозділів, які забезпечують інформаційну, консультативну та соціальну підтримку

декан факультету О. Гримак (представник Комісії з питань академічної доброчесності), підкреслив, що здобувач і керівник кваліфікаційної роботи мають право бути присутніми на засіданні комісії і, у разі не згоди з рішенням, надати свої аргументи і клопотати про його перегляд. Також було зазначено, що здійснення перевірки кваліфікаційних робіт на ознаки плагіату, можливо два рази: перший раз – безкоштовно, у разі необхідності проходження повторної перевірки, на платній основі. В цілому, під час проведених зустрічей здобувачі, викладачі та інші учасники освітнього процесу засвідчили свою орієнтованість на дотримання правил академічної доброчесності та неприпустимість їх порушень у будь-якому вигляді.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. В ЗВО розроблено дієвий механізм проведення контрольних заходів в період пандемії COVID-19, визначено основні інструменти, що використовуються, а також процедури забезпечення об'єктивності екзаменаторів під час проведення контрольних заходів в дистанційному режимі. 2. В ЗВО існує сформована культура академічної доброчесності та повна нетолерантність до її порушень, які активно підтримується на усіх рівнях Здобувачі вищої освіти, викладацький склад, студентське самоврядування активно залучені до її розвитку та дотримання етичних принципів освітньої та наукової діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. За ОП обов'язкову перевірку наявності ознак плагіату проходять лише кваліфікаційні роботи. Перевірка індивідуальних завдань та інших видів робіт здобувачів вищої освіти здійснюється за ініціативою викладача або здобувача. ЕГ рекомендовано розглянути можливість впровадження системи перевірки на ознаки плагіату усіх видів індивідуальних завдань. 2. Наразі ЗВО для перевірки робіт на наявність запозичень використовує програму, яка представлена у відкритому доступі на зовнішніх інформаційних ресурсах. Для самостійної перевірки своїх робіт на наявність ознак академічного плагіату, здобувачам також рекомендовано даний ресурс. ЕГ рекомендовано розглянути можливість придбання ліцензійної програми для перевірки на наявність плагіату, а також надання можливості здобувачам вищої освіти самостійно направляти свої роботи та проходити перевірку на наявність плагіату в ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за ОП є прозорими, чітко визначеними, дозволяють визначити досягнення ПРН за кожною ОК та ОП в цілому. В ЗВО визначені чіткі та прозорі правила проведення контрольних заходів, розроблено процедури проведення контрольних заходів в період пандемії COVID-19 в дистанційному форматі. ЗВО має сформовану культуру академічної доброчесності, яка підтримується всіма учасниками освітнього процесу. В ЗВО здійснюється перевірка кваліфікаційних робіт на наявність ознак плагіату. Проте, ЕГ рекомендовано врахувати можливість придбання ліцензійної програми для перевірки на наявність плагіату та надання можливості перевірки всіх видів індивідуальних робіт здобувачами вищої освіти на базі ресурсів ЗВО. Ураховуючи викладене, ЕГ вважає, що ОП відповідає вимогам критерію 5 з недоліками, які можна вважати несуттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час вивчення зведеної інформації про викладачів, які забезпечують реалізацію ОП, додаткових відомостей, отриманих на запит ЕГ, а саме: сертифікати знання іноземної мови на рівні B2 та документи, з проходження підвищення кваліфікації, стажувань, зокрема закордонних, викладачів, що забезпечують реалізацію даної ОП, ЕГ констатує, що академічна та професійна кваліфікація НПП достатня для забезпечення досягнення визначених ОП цілей та ПРН. За результатами аналізу професійного доробку можна відзначити наявність достатньої кореляції їх праць із цими ОК. На ОП за обов'язковими ОК ОП закріплено 9 НПП, які мають досвід професійної діяльності

(Грабовський Р.С.), гарант ОП (Музика П.М.) є головою Аграрної палати Львівської області (на громадських засадах), а НПП входять до професійних спілок чи ГО (Грабовський Р.С., Музика П.М., Чемерис В.А., Максим В.Л., Новосад В.П., Дадак О.О.), що свідчить про симбіоз академічного, наукового та практичного досвіду, залученого до освітнього процесу в рамках цієї ОП. На основі аналізу зведеної інформації про НПП ЕГ зафіксувала відповідність досліджень викладачів напряму дисциплін, що вони забезпечують. Наукові праці викладачів в переважній більшості корелюють із змістом навчальних дисциплін, закріплених за ними. Проте, потребує покращення тематика наукових публікацій Грабовського Р.С. у відповідності до закріпленого ОК «Екологічна економіка» та Чемерис В.А. за яким закріплено ОК «Методологія та організація наукових досліджень». ЕГ рекомендує покращувати кореляцію наукового доробку вказаних НПП у відповідності до ОК, що введені та плануються до впровадження та налагодити інституційний контроль за відповідністю НПП закріпленими ОК. Сертифікат, що засвідчує володіння польською мовою на рівні B2 мають такі викладачі: Максим В.Л., Чемерис В.А.; англійською мовою - Куницька-Ілляш М.В. Здобувачі вищої освіти на зустрічі засвідчили високий рівень професійних якостей НПП.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір НПП є прозорим і спрямований на забезпечення успішної реалізації ОП. Процедура конкурсного добору НПП регулюється «Положенням про порядок заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників ЛНУВМБ імені С.З.Гжицького» (<https://bit.ly/zamUd28>). Положення переглядається щороку, остання редакція від 25 лютого 2021 р. Однак на офіційному сайті Університету інформація про вакантні посади не відображається (<https://bit.ly/2YFkkPC>). Результати зустрічей з НПП та аналіз відповідного Положення свідчать, що при конкурсному відборі у ЗВО Комісією оцінюється: наявність і рівень наукового ступеня; вченого звання; кількість і якість наукових праць (монографій, статей, опублікованих у фахових виданнях), підручників, навчальних та методичних посібників; кількість підготовлених науково-педагогічних кадрів; якість занять, що проводяться викладачем; науково-педагогічний, науковий та інший стаж; підвищення кваліфікації чи стажування. Отримана інформація обговорюється на засіданні кафедри, практикується проведення пробного заняття претендентом на вакантну посаду.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Аналіз ОП дає підстави стверджувати, що до її розробки були залучені роботодавці, зокрема одним з розробників ОП є Кільган І.С. (голова ФГ «Кільган І.С.»). На зустрічі з роботодавцями ними було підтверджено факт прийняття участі у розробці та зміні ОП, та було зазначено про значний рівень зацікавленості у співпраці з ЗВО. В той же час на зустрічі із роботодавцями, інтерв'юванні здобувачів, вивченні матеріалів сайту, ЕГ пересвідчилася в епізодичному залученні роботодавців до реалізації освітнього процесу. На зустрічі роботодавці заявили про зайнятість, проте за найближчої можливості готові долучитися до викладання на ОП. Основна участь роботодавців передбачена можливістю проходження практики на їх підприємствах. На сайті ЗВО представлено перелік підприємств і організацій, з якими укладено угоди щодо проходження практики (<https://bit.ly/3v1a53H>). На запит ЕГ надано угоди з ФГ «Кільган І.С.», Західноукраїнською регіональною агропромисловою біржею, ФГ «МУККО», на фокус зустрічах представники цих компаній та здобувачі підтвердили факт проходження практики. Обов'язковим є підготовка роботодавцями рецензій на ОП (<https://bit.ly/3FywVod>). ЕГ рекомендує активізувати співпрацю ЗВО з роботодавцями та частіше залучати стейкхолдерів до реалізації спільних проектів в освітній сфері, зокрема: залучення роботодавців до спільного виконання науково-дослідних робіт, організації стажування НПП на виробництві, проведення виїзних екскурсій на підприємства, участі у роботі атестаційних комісій тощо.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЕГ шляхом опитування здобувачів, представників роботодавців, встановлено що ЗВО епізодично залучає представників роботодавців для проведення занять для здобувачів. У вересні 2021 року заступниця директора Департаменту агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації Л. Гончаренко та працівниця відділу розвитку кооперації, дорадництва та сільських територій департаменту С. Цудна провели заняття зі здобувачами за спеціальністю 051«Економіка». І хоча у ЗВО існує практика періодичного проведення занять за участі представників роботодавців, що підтверджується новинами на сайті ЗВО (<https://bit.ly/3oQ3U1G>), проте випадки залучення роботодавців є поодинокими, а інших прикладів запрошення професіоналів-практиків чи експертів галузі до проведення аудиторних занять не підтверджено. ЕГ рекомендує активізувати зусилля ЗВО у даному напрямку.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Відповідно до інформації, наведеної у відомостях СО; документів та фактів озвучених під акредитаційної експертизи, ЕГ відзначає професійний розвиток НПП, що підтверджено відповідними сертифікатами: - 2017 р. у Національному університеті біоресурсів та природокористування - Душка В.І., Дадак О.О., Грабовський Р.С., Куницька-Ілляш М.В., Саламін О.С., Максим В.Л., Дубина М.П., Соломонко Д.О.; у Інституті наук природничих і суспільних при Вроцлавському природничому університеті (Польща) - Грабовський Р.С.; у University of economy (Польща) - Куницька-Ілляш М.В. - 2019 р. у Львівському торговельно-економічному університеті - Музика П.М., Дадак О.О., Грабовський Р.С., Саламін О.С.; у Жешівському університеті (Польща) - Чемерис В.А., Душка В.І., Березівський Я.П., Максим В.Л. - 2020р. У Жешівському університеті (Польща): Дадак О.О., Куницька-Ілляш М.В., Дубина М.П. - 2021 р. ISMA (Латвія): Саламін О.С. На запит ЕГ подано інформацію про стан і план підвищення кваліфікації штатного викладацького складу у 2021-2022 н.р. Планове підвищення кваліфікації НПП передбачається у 2022- 2026 роках. Підвищення кваліфікації досягається шляхом практичної професійної діяльності: Грабовський Р.С має досвід роботи керівника відділу маркетингу ТзОВ НВП «Геліос». Також, підвищення кваліфікації досягається шляхом виконання НДР «Основні напрями інноваційного розвитку виробництва та переробки продукції агропродовольчого підкомплексу» (номер державної реєстрації 0116U004283 у 2016-2020 рр) – керівник Музика П.М. Власним професійним розвитком НПП займаються шляхом участі в атестації наукових кадрів як офіційного опонента або члена спеціалізованої вченої ради: Музика П.М. (офіційний опонент), Чемерис В.А. (член спеціалізованої вченої ради Д 35.154.01ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України» та член редколегії наукового вісника ЛНУВМБ імені С.З.Гжицького, серія «Економіка»), Максим В.Л. (член комісії з питань розвитку сільського господарства при департаменті агропромислового розвитку ЛОДА), Березівський Я.П. (консультування ФГ «Якторів» та голова Журі І етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни «Фінанси»), Куницька-Ілляш М.В. (консультування СТЗОВ «Карпати», керівництво 4 здобувачами, які здобули призові місця за результатами І етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни «Фінанси» та голова Журі 2017-2020 та 2020 роки), Новосад В.П. (відповідальний виконавець наукової теми «Дослідження ефективності та надійності функціонування об'єктів АПК засобами математичного моделювання та експертних технологій» (2021- 2026 рр.), Дадак О.О. (голова ЕК за спеціальністю 073 « Менеджмент» Карпатського інституту підприємництва. ВНЗ відкритий міжнародний Університет розвитку людини «Україна» 2020р.). Проходження НПП підвищення кваліфікації враховується при поданні документів на конкурс щодо заміщення вакантних посад, що було підтверджено під час відповідних зустрічей з керівництвом, структурними підрозділами та НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ЗВО діє Положення про рейтингову оцінку діяльності науково-педагогічних працівників Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (<https://bit.ly/3BtRxeY>), затверджене у 2015 р. Ознайомлення з даним документом свідчить про його декларативний характер, адже він не містить процедури та механізму визначення рейтингової оцінки діяльності НПП. На офіційному сайті представлено інформацію про підсумки рейтингування НПП у розрізі наукових ступенів та вчених звань (<https://bit.ly/2YEQuKR>) у розрізі останніх трьох років, однак як оприлюднення кількості набраних балів сприяє професійному розвитку викладачів, а також чи здійснюється матеріальне та моральне заохочення за перемогу у даному рейтингу – визначити не вдалося. ЕГ рекомендує ЗВО розкрити процедуру та механізм визначення рейтингової оцінки діяльності НПП, що включає професійно-громадську активність, наукову роботу та навчально-методичну роботу НПП, а також визначити систему та умови преміювання за перемогу у даному рейтингу. Розвиток викладацької майстерності НПП реалізується через систему матеріального та нематеріального стимулювання, про що зазначено у відомостях СО та на зустрічах із адміністрацією ЗВО. Зокрема НПП на зустрічі з ЕГ підтвердили наявність системи преміювання за публікації у виданнях, які індексуються в Scopus та Web of Science, а також ЗВО рекомендує НПП до відзначення державними нагородами, почесними званнями, грамотами тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. У ЗВО сформовано висококваліфікований колектив НПП, які мають значний досвід викладацької та наукової діяльності. Високий рівень професіоналізму підтверджується досвідом професійної діяльності та членством у професійних спілках чи громадських об'єднань. Також можна констатувати значний рівень зацікавленості НПП у підвищенні власної кваліфікації, що підтверджується низкою сертифікатів та дипломів. 2. ЗВО сприяє професійному розвитку НПП шляхом проходження міжнародних стажувань, виконання НДР, преміюванням за публікації у виданнях, які індексуються в Scopus та Web of Science, а також відзначенням державними нагородами, почесними званнями, грамотами тощо. 3. Роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу шляхом участі у розробці та зміні ОП, проходження практики здобувачами, надання рецензій на ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

1. Недостатнім є рівень залучення роботодавців до реалізації освітнього процесу та проведення аудиторних занять. ЕГ рекомендує активізувати співпрацю ЗВО з роботодавцями шляхом їх залучення до спільного виконання НДР,

організації стажування НПП на виробництві, проведення виїзних екскурсій на підприємства, участі у роботі атестаційних комісій тощо, а також активізувати зусилля ЗВО у напрямку залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців. 2. Недостатня кореляція наукового доробку окремих НПП (а саме: Грабовського Р.С. та Чемерис В.А.) із закріпленими за ними ОК. ЕГ рекомендує покращувати кореляцію професійного доробку окремих НПП із закріпленими за ними ОК. 3. Інформація про вакантні посади на офіційному сайті Університету не відображається. ЕГ рекомендує оприлюднювати таку інформацію у відповідному розділі сайту ЗВО. 4. Положення про рейтингову оцінку діяльності науково-педагогічних працівників Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького має декларативний характер. ЕГ рекомендує ЗВО розкрити процедуру та механізм визначення рейтингової оцінки діяльності НПП, а також визначити систему та умови преміювання за перемогу у даному рейтингу.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Загалом академічна та професійна кваліфікація НПП, що залучені до реалізації ОП забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання. Процедура конкурсного відбору НПП прозора та дозволяє визначити необхідний рівень їх професіоналізму. У ЗВО налагоджена системи професійного розвитку НПП та стимулювання розвитку викладацької майстерності. Практична складова освітнього процесу недостатньо орієнтована на залучення фахівців-практиків та роботодавців до проведення аудиторних занять. Рекомендовано посилити роботу в напрямі більш широкого та систематичного залучення до аудиторних занять різних ОК професіоналів-практиків та експертів галузі. Ураховуючи викладене, ЕГ вважає, що ОП відповідає вимогам критерію 6 з недовідками, які можна вважати несуттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

В ході акредитаційної експертизи ЕГ мала змогу пересвідчитися в наявності потужної матеріально-технічної бази університету, яка належним чином забезпечує навчальний процес у рамках даної ОП. Зокрема, на робочій зустрічі, присвяченій огляду МТБ, були продемонстровані навчальні аудиторії кафедри, більша частина з яких обладнана засобами мультимедіа, що сприяє кращій візуалізації навчального матеріалу. На території всього закладу наявна можливість вільного доступу до мережі Інтернет за технологією Wi-Fi. Для проведення різного роду заходів, навчальних годин, консультацій, зустрічей, як формальних так і неформальних, для здобувачів даної освітньої програми доступна окрема, добре обладнана аудиторія. Біля навчальних аудиторій облаштована зона відпочинку. Комп'ютерні класи укомплектовані сучасним обладнанням з ліцензійним програмним забезпеченням. У ході навчального процесу здобувачам доступні та активно використовуються продукти MS Office, але експертною групою відзначена відсутність спеціалізованого програмного забезпечення економічного спрямування. Для харчування учасників освітнього процесу на території закладу доступна кав'ярня, однак на момент проведення акредитаційної експертизи вона не працювала через карантинні обмеження. В закладі функціонує бібліотека (<https://cutt.ly/ORrNSAq>), книжковий фонд якої становить більше 30000 примірників. Під час огляду МТБ був продемонстрований читальний та комп'ютерний зал, в якому всі учасники освітнього процесу можуть за потреби отримати доступ до наукометричних баз даних. На офіційному веб сайті бібліотеки є доступ до електронних бібліотечних фондів. На момент проведення експертизи, репозитарій знаходиться на завершальних стадіях формування та, як було заявлено, доступ до нього з'явиться уже найближчим часом. Луцик Л.О., представник бібліотеки, в ході огляду МТБ та робочої зустрічі відзначила гарне забезпечення фондів бібліотеки підручниками, науковими виданнями, монографіями з економіки та методичними матеріалами. Членами експертної групи відзначена така позитивна практика бібліотеки закладу як обмін літературою обмінного фонду (<https://cutt.ly/BRrODsM>) із іншими ЗВО. В період карантинних обмежень освітній процес проходить з використанням технологій дистанційного навчання. Зокрема, для проведення занять використовується платформа Google Meet, що було підтверджено в ході зустрічі зі здобувачами. В університеті створено віртуальне навчальне середовище через систему Moodle останньої версії. Пенцак Т.Г., представник навчально-методичного відділу на резервній зустрічі заявив про повне забезпечення ОП навчально-методичними матеріалами, які доступні для учасників освітнього процесу як в електронному варіанті - в середовищі Moodle, так і в паперовому - в методичному кабінеті та бібліотеці, що було підтверджено на зустрічах зі здобувачами, НПП та у ході огляду МТБ. На думку ЕГ, наявні ресурси цілком забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЛНУВМБ імені С.З.Гжицького забезпечує безоплатний та вільний доступ усіх учасників освітнього процесу до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів. Так, у ході огляду МТБ та зустрічей зі здобувачами, була підтверджена наявність вільного доступу до мережі Інтернет через Wi-Fi. Встановлено, що для навчання та наукової діяльності у здобувачів та НПП є вільний безоплатний доступ до фондів, журналів вільного доступу (<https://cutt.ly/xRr6RIY>) та електронного каталогу бібліотеки (<https://cutt.ly/ARr5WLR>). В відомостях СО вказано, що «НПП та студенти мають безперешкодний доступ у режимі online до публікацій, що індексуються в Scopus та Web of Science». Проте, під час робочої зустрічі з представниками підрозділів, які забезпечують інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, Луцик Людмила Олександрівна, представник бібліотеки, заявила, що наразі для закладу доступна лише наукометрична база Web-of-Science, тоді як доступу до повнотекстової версії Scopus немає з травня минулого року. В університеті створено та функціонує віртуальне навчальне середовище Moodle (<https://cutt.ly/TRr6tRM>), де розміщено необхідне інформаційне забезпечення щодо всіх освітніх компонентів. Під час огляду МТБ, Дутка Галина Іванівна, представник центру інформаційно-комунікаційних технологій заявила, що, як НПП у випадку необхідності можуть безкоштовно використовувати обладнання комп'ютерних класів для проведення дистанційних занять, так і здобувачі - займатися там в позаурочний період. В ході інтерв'ювання здобувачів, НПП та адміністративного персоналу встановлено, що перша перевірка робіт на наявність текстових запозичень у системі StrikePlagiarism є безкоштовною.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

В ході проведення огляду матеріально – технічної бази, інтерв'ювання фокус – груп, експертна група дійшла висновку, що освітнє середовище в ЛНУВМБ імені С.З.Гжицького є безпечним для життя та здоров'я усіх учасників освітнього процесу. Освітній процес відбувається в приміщеннях, які відповідають будівельним і санітарним нормам. Комп'ютерні класи, аудиторії обладнані вогнегасниками та інструкціями з їх використання. В коридорах розміщено плани евакуації. Крім того, комп'ютерні класи обладнані засобами відеоспостереження. Задля підтримки здорової психологічної атмосфери в університеті в цілому та на ОПП в тому числі, в закладі працює психолог з відповідною освітою. Встановлено, що для оцінювання ступеня задоволеності студентів освітнім середовищем, визначення їх потреб та інтересів регулярно проводяться анонімні опитування та анкетування як на загальноуніверситетському рівні (<https://cutt.ly/YRtiRuV>), так і на рівні кафедр (<https://cutt.ly/XRtiDZK>). Результати опитувань показують, що здобувачі переважно задоволені освітнім середовищем. В ході робочої зустрічі зі студентським самоврядуванням встановлено, що їх залучають до процесу проведення опитувань. Взагалі, студентське самоврядування, як стало зрозуміло із зустрічі, бере активну участь в підтримці здорової соціальної складової освітнього середовища шляхом організації позаосвітньої діяльності. Експертна група відзначила дуже доброзичливу атмосферу як у відносинах здобувачів з викладачами, так і між НПП кафедри, та значну роль у підтримці цієї атмосфери та її поширенні Музики Павла Михайловича – гаранта ОПП.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

В ЛНУВМБ імені С.З.Гжицького функціонує інститут кураторства. До кураторів можуть звернутися здобувачі з приводу освітніх, соціальних та організаційних питань. Як було з'ясовано ЕГ в ході зустрічей зі здобувачами та НПП, освітня підтримка здобувачів забезпечується перш за все через освітнє середовище «Moodle» та сайт університету. У випадку необхідності здобувач може звернутися до викладача для особистої консультації. В умовах дистанційного навчання така консультація проводиться через месенджери, електронну пошту, сервіс «Google Meet» тощо. Встановлено, що інформування здобувачів з освітніх і позанавчальних питань та їх комунікація з викладачами, особливо під час дистанційного навчання, відбувається в основному за допомогою чатів, перш за все в месенджері VIBER. Крім цього, в якості інструментів інформаційної підтримки виступає розміщення інформації на сайті університету, сторінках в соцмережах тощо. Студентське самоврядування разом із студентською профспілкою також виступає елементом консультативної та інформативної підтримки, як було з'ясовано в ході відповідної зустрічі. Організаційну підтримку здобувачам надають працівники деканату, представники функціональних структурних підрозділів, працівники кафедри. Задля забезпечення консультативної та соціальної підтримки учасникам освітнього процесу у розрізі надання психологічної допомоги - у ЗВО працює психолог, Засядько Тетяна Анатоліївна. На зустрічі вона зазначила, що з приводу психологічної консультації до неї звертаються саме здобувачі, тоді як серед НПП такі випадки відсутні. Наразі в ЗВО знаходяться в процесі планування інформативні заходи щодо соціальної адаптації, протидії булінгу і т.д. У випадку, якщо у когось з учасників навчального процесу виникне потреба у психологічній консультації – він може заповнити форму, яка розміщена на головній сторінці веб сайту ЗВО (<https://cutt.ly/jRtgkQ>), або відвідати кабінет психолога. Номер кабінету та години прийому вказано там же. Крім того, на сайті є окрема вкладка «психолог», яка носить характер радше блогу (<https://cutt.ly/vRtgIWv>). На думку ЕГ, доцільно крім головної сторінки сайту розмістити форму та інформацію про прийом і на цій вкладці для зручності пошуку. Консультативна допомога з приводу працевлаштування здобувачам надається підрозділом сприяння працевлаштуванню студентів і випускників (<https://cutt.ly/4RtQ44X>). Представник центру інформаційно-комунікаційних технологій Дутка Галина Іванівна, під час робочої зустрічі та огляду МТБ, акцентувала увагу, що

центр готовий надати допомогу, якщо у когось з учасників освітнього процесу виникають труднощі пов'язані з дистанційним навчанням. Здобувачі в ході робочої зустрічі заявили, що таких проблем не виникало.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Експертна група дійшла висновку, що у правилах прийому до університету відсутні дискримінаційні положення, які б стосувалися людей з особливими освітніми потребами. Закладом створені певні умови для реалізації їх права на освіту. Зокрема, затверджено «Порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення» (<https://cutt.ly/kRtSLYH>). Однак, даний Порядок стосується лише фізичного супроводу осіб з інвалідністю та не передбачає чітко визначеної процедури забезпечення їх доступу до освітніх послуг. В відомостях СО надається довідка архітектора щодо доступності навчальних приміщень для згаданої категорії здобувачів (<https://cutt.ly/fRtOS5W>). Однак, під час огляду МТБ, експертна група звернула увагу на відсутність поручнів та значний кут нахилу у пандусів, що ускладнює самостійне пересування по ним. На зустрічі з адміністрацією було зазначено, що для осіб з особливими освітніми потребами, які не пов'язані з інвалідністю, освітні послуги можуть за необхідності надаватися у дистанційному форматі або за індивідуальним навчальним графіком. Прецедентів вступу осіб з особливими освітніми потребами на ОП немає. Експертна група дійшла висновку, що ЗВО готовий надати рівноцінний доступ до освітніх послуг здобувачів з особливими освітніми потребами у випадку, якщо такі вступають на ОП, але, в кожному окремо взятому випадку, тоді як загальної процедури щодо доступу таких осіб до освітніх послуг немає. ЕГ рекомендує розробити чітко визначену процедуру супроводу навчання людей з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЛНУВМБ імені С.З.Гжицького регламентуються «Положенням про процедуру розгляду заяв, скарг, пропозицій студентів» (<https://cutt.ly/aRtKkjP>), «Кодексом корпоративної культури учасників освітнього процесу» (<https://cutt.ly/SRtKNHq>), «Посадовою інструкцією уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції» (<https://cutt.ly/iRtLtgF>), Статутом Університету (<https://cutt.ly/nRtLxiz>). Вирішення та запобігання конфліктним ситуаціям здійснюється через комісію з етики та управління конфліктами, метою якої є розв'язання етичних конфліктів між членами академічної спільноти. Регулювання конфліктних ситуацій здійснюються розпорядженнями та наказами ректора. Питаннями протидії корупції а також розробки, організації та контролю заходів щодо запобігання корупційним правопорушенням займається уповноважена особа. В закладі функціонує «скринька довіри», де кожен охочий може конфіденційно повідомити про наявні правопорушення. В ході зустрічі зі студентським самоврядуванням було заявлено, що до процесу вирішення конфліктних ситуацій долучається студентське самоврядування та студентська профспілка. Після зустрічей зі здобувачами вищої освіти та науково – педагогічним персоналом члени експертної групи дійшли висновку, що хоч здобувачі і обізнані про існування політики вирішення конфліктних ситуацій, проте не ознайомлені щодо конкретних процедур їх вирішення та дрібні конфлікти вирішують зазвичай «ad hoc». Щодо серйозних конфліктів – зазначається, що на даній ОП таких прецедентів не було. ЕГ рекомендує підсилити інформування здобувачів та НПП щодо конкретної процедури вирішення конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. У ЗВО наявна потужна матеріально – технічна база. У здобувачів є вільний доступ до необхідних для освітнього процесу інформаційних ресурсів. 2. Наявна цікава практика обміну бібліотекою літератури з іншими ЗВО. 3. Створено та функціонує віртуальне освітнє середовище «Moodle». 4. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів. 5. Серед НПП та здобувачів присутня доброзичлива атмосфера. 6. Освітня, організаційна, інформативна та консультативна підтримка здобувачів знаходиться на достатньому рівні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

1. Відсутність спеціалізованого програмного забезпечення економічного спрямування. ЕГ рекомендує використовувати в ході освітнього процесу спеціалізоване програмне забезпечення. 2. Відсутність на момент проведення акредитаційної експертизи доступу до повнотекстової версії НМБ Scopus. ЕГ рекомендує поновити доступ до НМБ Scopus. 3. Фактична відсутність чіткої процедури супроводу навчання осіб з особливими освітніми потребами. ЕГ рекомендує розробити відповідну процедуру. 4. Низька ознайомленість здобувачів з конкретними

процедурами вирішення конфліктних ситуацій. ЕГ рекомендує посилити інформування здобувачів щодо конкретних процедур.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

В ЗВО наявна потужна МТБ, яка сприяє досягненню результатів навчання. Відзначена відсутність спеціалізованого програмного забезпечення економічного спрямування, однак це кардинальним чином не позначилося на набутті компетентностей здобувачами та може бути виправлено в процесі подальшого перегляду ОПП. Освітній процес є безпечним для життя та здоров'я всіх учасників. При фактичній готовності закладу надати доступ до освітніх послуг здобувачам с особливими освітніми потребами, відсутня чітка процедура супроводу навчання таких здобувачів. Таким чином, ЕГ дійшла висновку про відповідність рівню В за підкритеріями 7.1, 7.2, 7.3, 7.4 та 7.6 з недоліками, що не суттєвими, та певну невідповідність за підкритерієм 7.5. Враховуючи голістичний підхід в оцінюванні, релевантність фактів і їх контексту, ЕГ вважає, що ОП відповідає вимогам критерію 7 з недоліками, які можна вважати несуттєвими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Класифікація ОП та їх програмне забезпечення, обсяги ОП, порядок розроблення ОП, порядок затвердження, відкриття, акредитації та закриття ОП, порядок реалізації, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюються «Положенням про освітні програми» (<https://bit.ly/3aJmX5z>), як затверджено 25 вересня 2020р. Відповідно до Положення ОП пройшла схвалення навчально-методичною комісією спеціальності 051 (16.12.2020 р.), рекомендацію навчально-методичної ради факультету економіки і менеджменту (17.12.2020 р.), погодження Вченою радою факультету (21.12.2020 р.), гарантом ОП (11.12.2020 р.), та проректором з науково-педагогічної роботи (23.12.2020 р.). Проходження всіх етапів погодження ОП у грудні обумовлено формуванням конкурсних пропозицій у системі ЄДБО. Відповідно запити ЗВО надано протокол № 1 спільного засідання навчально-методичної комісії за спеціальністю 051 та роботодавців від 10.02.2020 р. у якому розглядалось питання обговорення проекту ОП та заслуховувались рекомендації від роботодавців стосовно важливості вивчення іноземної мови та збільшення часу на вивчення дисциплін, які формують компетенції, що впливають на підвищення економічної ефективності господарювання. На фокус зустрічах роботодавці підтвердили факт надання таких рекомендацій. Пропозицій від інших стейкхолдерів (випускників та здобувачів) ОП не надходило. Відповідно до наданих ЗВО Протоколів про перегляд ОПП, ЕГ встановила, що перегляд змісту, цілей та компетентностей, після заміни ОК, на відповідність ПРН не відбувався.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Нормативні документи ЗВО, зокрема «Положення про освітні програми» (<https://bit.ly/3aJmX5z>) в п.4.2.2.4 зазначено «З метою забезпечення участі в розробці, моніторингу та перегляду ОП зацікавлених сторін рекомендується включати до складу проектної групи їх представників (роботодавців, органів студентського самоврядування, професіоналів тощо) або залучати до діяльності проектної групи в інших формах». До складу розробників ОП на 2021 р. увійшли роботодавець та здобувач. Відомості СО не містять достатньої інформації стосовно залучення здобувачів та/або студентського самоврядування до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості. У протоколі № 1 спільного засідання навчально-методичної комісії за спеціальністю 051 та роботодавців від 10.02.2020 р. (наданий на запит ЕГ) присутніми на засіданні вказані студент факультету економіки та менеджменту Білик В.Л. та випускники кафедри Кравець В.Ю. та Лебедович Я.П. Згідно протоколу пропозицій від здобувачів та випускників ОП не надходило. На зустрічі з ЕГ представники студентського самоврядування запевняли у активній участі у перегляді ОП, однак фактів, що підтверджують це встановити не вдалося. Проведенням опитувань здобувачів вищої освіти займається відділ внутрішнього забезпечення якості освіти. На сайті ЗВО у розділі «Якість освіти» (<https://bit.ly/3mOMgcs>) розміщено результати анкетування здобувачів університету з різних аспектів освітнього процесу (7 видів анкет). Спілкування ЕГ з керівником відділу довело, що у ЗВО створено основу для вивчення думки всіх учасників освітнього процесу, в тому числі і здобувачів. Однак, інформація представлена у Звітах про результати анкетування є узагальненою по ЗВО. В той же час на сторінці кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК представлено опитування проведене у 2021 р. (<https://bit.ly/3BA1e0>) та у 2020 р. (<https://bit.ly/3DwpoWL>) за такими розділами: мотивація,

оцінка освітнього процесу, академічна мобільність, питання до тих, хто проходив практику, кар'єра. Перелік питань, що міститься в анкетах передбачає відповіді за якими розробники програми можуть ініціювати перегляд ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

За інформацією, отриманою ЕГ на зустрічах із фокус-групами, участь роботодавців у процесах забезпечення якості та перегляду ОП зводиться до участі у заходах з публічного обговорення ОП, відгуків на проекти ОП та надання рецензій на ОП. Зокрема, рецензентами ОП 2021 року вступу були представники Асоціації фермерів та приватних землевласників Львівської області, Західно-Української регіональної агропромислової біржі, Департаменту агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації. Представник роботодавців (Голова ФГ «Кільган І.С.») був включений до складу розробників програми. На зустрічі з ЕГ він підтвердив цей факт, зазначивши, що періодично спілкується з гарантом ОП та вносить низку пропозицій щодо удосконалення її практичної складової. Роботодавці засвідчили, що не мають працевлаштованих здобувачів освітньої програми, проте готові працевлаштувати їх у майбутньому.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У ЗВО задекларовано існування Асоціації випускників, однак у відповідній вкладці (<https://bit.ly/3oZ7F4Z>) розміщено інформацію про зустрічі випускників. Шляхом інтерв'ювання фокус-груп ЕГ дійшла висновку, що Асоціація випускників має суто представницький характер, правил вступу до Асоціації немає. На зустрічі з випускниками вдалося встановити, що дана Асоціація об'єднує випускників 2018 року і базується на контактах між випускниками виключно на особистісному рівні. Інформація щодо кар'єрного шляху та траєкторії працевлаштування випускників збирається за допомогою он-лайн опитування (<https://bit.ly/3AAndOq>). Випускниця ЗВО Яремченко Н.С. повідомила, що їй телефонували та цікавилися її працевлаштуванням. Присутні за зустрічі з ЕГ випускники ОП надали схвальні відгуки про організацію освітнього процесу, зауваживши серед переваг навчання у ЗВО уважне ставлення НПП до здобувачів та готовність допомогти чи проконсультувати у разі потреби. Для багатьох випускників ОП отримана на ОП вища освіта була другою, відповідно потреба у її отриманні була викликана саме працевлаштуванням у економічній сфері. З огляду на це, траєкторії працевлаштування випускників ОП відповідають їй предметній області.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Реалізацією системи забезпечення якості закладу вищої освіти займається відділ забезпечення якості освіти та акредитації (<https://bit.ly/3AANIQs>). У ході спілкування з керівництвом ЗВО експертна група отримала підтвердження, що в рамках здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості ОП за час її реалізації виявлено ряд недоліків, які були виправлені. Зокрема, значно розширено можливість вільного вибору навчальних дисциплін з переліку вибіркового дисциплін ОП; замість так званої «блоковості» запропоновано перелік вибіркового дисциплін з яких здобувач вищої освіти здійснює вибір у відповідності до його інтересів Також ЗВО розроблено та впроваджено ряд внутрішніх нормативних документів, які забезпечують функціонування системи забезпечення якості, а саме: «Політику у сфері якості» (<https://bit.ly/3atWAAd>), «Цілі у сфері якості ЛНУВМБ на 2021 рік» (<https://bit.ly/3AzpaLf>) та ряд інших документів. В ході зустрічей з фокус групами ЕГ отримала підтвердження, що з часу отримання зауважень ЕГ та ГЕР у 2020 році, ЗВО доклав зусиль для створення ефективної системи забезпечення якості. У ЗВО проводиться анкетування здобувачів вищої освіти, НПП, роботодавців (<https://bit.ly/3mOMgc1>). Результати опитування доводяться до розробників ОП, оприлюднюються на сайті ЗВО. Проте, динамічні зміни вимог ринку праці за твердженням випускників та роботодавців потребують пришвидшення процесів перегляду ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

При повторній акредитаційній експертизі визначено, що ЗВО здійснив ряд заходів щодо усунення недоліків, висловлених при первинній експертизі. Зокрема: відбулися зміни в складі освітніх компонент, розширено перелік дисциплін вільного вибору навчальних дисциплін ОП, збільшено кількість професійно орієнтованих дисциплін в межах ОП, збільшено частку вибіркового дисциплін (ОП 2020- 27,8%, ОП-2021-30%), усі компетентності та ПРН забезпечуються обов'язковими дисциплінами. Відбулась розробка та затвердження більшості нормативних документів ЗВО, зокрема: Положення про процедуру розгляду заяв, скарг, пропозицій студентів ЛНУВМБ (<https://bit.ly/2YG81SW>); Положення про порядок перезарахування (зарахування) навчальних дисциплін чи інших

компонентів навчального плану у ЛНУВМБ (<https://bit.ly/3lwc25g>), Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (<https://bit.ly/2YGEyZt>); Положення про ліквідацію академічної заборгованості та перескладання підсумкових форм контролю здобувачами вищої освіти у ЛНУВМБ (<https://bit.ly/2YBwatH>). Затверджено Антикорупційну програму ЛНУВМБ на 2021-2022 р. (<https://bit.ly/2YG8X9U>). Розроблено Положення про Комісію з оцінки корупційних ризиків та моніторингу виконання антикорупційної програми у ЛНУВМБ за 2020 р (<https://bit.ly/3FJ4c00>) та Положення про уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції ЛНУВМБ (<https://bit.ly/3FECiCy>). Запроваджено процедуру он-лайн повідомлення про корупцію (<https://bit.ly/3mKxHrL>). Зважаючи на доволі короткий час від отримання рекомендацій попередньої акредитації та проведенням наступної, більша частина рекомендацій врахована та виправлена, що встановлено вище. ЗВО частково врахував зауваження стосовно представлення структурно-логічної схеми, зокрема, як уже зазначалося в підкритерії 2.2. в структурно-логічній схемі не передбачено відображення місця навч. дисциплін вибіркової частини та їх наявність за семестрами. Рекомендація стосовно забезпечення максимально повного розміщення на сайті ЗВО нормативних документів, які визначають зміст та організацію навчального процесу, перебуває в процесі урахування, оскільки «Проект Положення про організацію освітнього процесу» проходить процедуру обговорення (<https://bit.ly/3jlgBhm>) та «Проект Положення про підрозділ навчальної і виробничої практик та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників ЛНУВМБ ім С.З.Гжицького» (<https://bit.ly/2XtqWQq>). Загалом ЕГ констатує, що ЗВО належним чином відреагував на отримані зауваження і рекомендації та намагається їх впровадити.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Згідно з інформацією, наданою адміністративним та науково-педагогічним персоналом, у ЗВО здійснюються заходи, спрямовані на розбудову системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Для здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти у ЗВО функціонують різні структурні підрозділи, які тісно взаємодіють один з одним та координують процес здобуття вищої освіти. За виконанням вимог забезпечення якості освіти відповідають: ректор, перший проректор, відділ забезпечення якості освіти та акредитації та інші підрозділи. Контроль за якістю кадрового забезпечення здійснюють відділ кадрів, конкурсна комісія, навчально-методичний відділ. Контроль за навчально-методичним забезпеченням навчального процесу - навчально-методичний відділ, відділ забезпечення якості освіти та акредитації, декани факультетів, завідувачі кафедр. Культура якості присутня у соціальних, наукових та організаційних заходах ЗВО. Загалом удосконалення ОП з моменту минулої акредитації підтверджує, що підвалини для формування та дотримання культури якості закладено, і це позитивно вплинуло на розвиток ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. Роботодавці та здобувачі долучені до формування змісту ОП. Випускники ОП надали схвальні відгуки про навчання за ОП. 2. Інформація щодо кар'єрного шляху та траєкторії працевлаштування випускників збирається за допомогою он-лайн опитування. 3. ЗВО доклав зусиль для створення ефективної системи забезпечення якості після отримання зауважень ЕГ та ГЕР при попередній акредитаційній експертизі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Перегляд змісту, цілей та компетентностей, після заміни ОК, на відповідність ПРН не відбувався. ЕГ рекомендує розробникам ОП здійснити перегляд змісту, цілей та компетентностей ОК на їх відповідність ПРН. 2. У ЗВО здійснюється співпраця з роботодавцями, проте жоден з них не має практики працевлаштування фахівців цієї спеціальності. ЕГ рекомендує посилити співпрацю з роботодавцями, які мають позитивний досвід працевлаштування випускників з метою отримання зворотного зв'язку щодо якості підготовки таких фахівців. 3. Фактів, що підтверджують участь представників студентського самоврядування у перегляді ОП встановити не вдалося. ЕГ рекомендує ЗВО посилити співпрацю з випускниками та представниками студентського самоврядування у частині їх залучення до розробки та перегляду ОП. 4. Асоціація випускників має формальний представницький характер. ЕГ рекомендує запровадити діючий канал для комунікації з випускниками.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЗВО здійснив ряд заходів щодо усунення недоліків, висловлених при первинній експертизі. Зважаючи на доволі короткий час від отримання рекомендацій попередньої акредитації та проведенням наступної, частина рекомендацій враховані частково або перебувають в процесі урахування. Загалом ЕГ констатує, що ЗВО відреагував на отримані зауваження і рекомендації та намагається їх впровадити. Ураховуючи викладене, ЕГ вважає, що ОП відповідає вимогам критерію 8 з недоліками, які можна вважати несуттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького встановлено правила, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Вони регламентуються: Статутом Університету (<https://cutt.ly/nRtLxiz>), тимчасовим положенням «Про організацію освітнього процесу» (<https://cutt.ly/YRtBiGT>), «Положенням про студентське самоврядування» (<https://cutt.ly/KRtBFpD>), «Кодексом корпоративної культури учасників освітнього процесу» (<https://cutt.ly/SRtKNHq>), Колективним договором (<https://cutt.ly/dRtNniv>), «Правилами внутрішнього трудового та навчального розпорядку» (<https://cutt.ly/DRtMp4k>) та іншими нормативними документами, розміщеними у вільному доступі для всіх учасників освітнього процесу на офіційному веб-сайті закладу (<https://cutt.ly/lRtMIId3> та на вкладці «Університет» >»Нормативні документи»). Експертна група дійшла висновку, що в цілому правила та обов'язки є чіткими та зрозумілими, знаходяться у вільному доступі та усі учасники освітнього процесу в достатній мірі з ними ознайомлені.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

З метою отримання пропозицій та зауважень від стейкхолдерів, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького публікує на офіційному веб-сайті проекти ОП. (<https://cutt.ly/DRyfePW>). Наразі, за ОП, що акредитується, для перегляду доступні програми 2021 р. (<https://cutt.ly/nRyfxQb>), 2020 р. (<https://cutt.ly/uRyfiDa>) та 2019р. (<https://cutt.ly/YRygiJp>). У якості форми зворотнього зв'язку для подання пропозицій або зауважень від стейкхолдерів під час публічного обговорення ОП, виступає електронна пошта гаранта, яка відображається на тій же сторінці, поруч із проектом. Експертна група звернула увагу на відсутність на сторінці розміщення проекту ОП таблиці наданих пропозицій та обґрунтованих рішень ЗВО про їх прийняття або відхилення. Крім того, відсутні дати початку та закінчення публічного обговорення. В ході фокус-груп із роботодавцями, експертною групою було встановлено, що вони ознайомлювались із ОП та надавали свої пропозиції щодо її покращення. Зокрема, ЕГ високо відзначила обізнаність в ОП Гончаренко Людмили Вікторівни, заступника директора Департаменту агропромислового розвитку ЛОДА. Так, було заявлено, що вона надавала пропозиції щодо покращення ОП усно, однак її не проінформували про їх прийняття або відхилення. Серед тих пропозицій від стейкхолдерів, які були прийняті - збільшення годин для вивчення освітнього компоненту «Екологічне підприємництво», як заявлялось в відомостях ЗВО та у ході робочих зустрічей. В цілому ЕГ констатує, що роботодавці та інші стейкхолдери мають можливість надавати свої пропозиції та зауваження до проекту освітньої програми в період громадських обговорень. Але закладу рекомендується, для більшості прозорості процесу, оприлюднювати таблицю наданих пропозицій та рішень по ним, а також дати початку та закінчення процесу публічного обговорення.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького розміщує на офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію щодо ОП (<https://cutt.ly/JRyxmTe>), де відображається її цілі, результати навчання, робочі програми навчальних дисциплін (обов'язкових та вибіркових) (<https://cutt.ly/nRyvBwV>). Після інтерв'ювання здобувачів та НПП, експертна група дійшла висновку, що обсяг оприлюдненої інформації достатній для інформування стейкхолдерів, потенційних вступників та суспільства щодо цілей, очікуваних РН та освітніх компонентів. Крім того, ЕГ відзначила зручність офіційного веб-сайту університету для орієнтації та пошуку інформації.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

1. Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу чітко регламентовано відповідними документами, які є у вільному доступі. 2. Зацікавленість стейкхолдерів даною ОПП. Наявність практики надання та врахування їх пропозицій. 3. Зручний для орієнтації та пошуку інформації офіційний веб – сайт Університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

1. Відсутність таблиці пропозицій, наданих стейкхолдерами в процесі публічного обговорення ОП та обґрунтованих рішень ЗВО по ним. ЕГ рекомендує для наступного проєкту ОП, який буде розміщено для публічного обговорення, створити таку таблицю та оприлюднювати її на сайті.. 2. Відсутність на сторінці, де розміщується проєкт ОП дат початку та закінчення процесу публічного обговорення ОП. ЕГ рекомендує вказувати дати початку та завершення процесу публічного обговорення.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

В цілому ОП відповідає критерію 9. ОП має значний рівень узгодженості за підкритеріями 9.1 та 9.3. Наявні певні недоліки за підкритеріями 9.2, які пов'язані перш за все з технічними аспектами відображення інформації на веб сайті та можуть бути вирішені в короткий термін. Враховуючи викладене, ЕГ вважає, що ОП відповідає вимогам критерію 9 з недоліками, які можна вважати несуттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

ЕГ відзначає конструктивний підхід та ефективну комунікацію адміністрації ЗВО та гаранта ОП з експертами.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B

Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6 . Людські ресурси	B
Критерій 7 . Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8 . Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9 . Прозорість та публічність	B
Критерій 10 . Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Штулер Ірина Юріївна

Члени експертної групи

Пушкар Тетяна Андріївна

Петришин Олександр Олександрович